

Labari kpa n bo YOHANE akere i ni

Yesu ti Nɔanie n bo i ma ŋgɔɔ n a

¹ Kana Nyemē ba yi durunya ni, be woori bərə bo bu fere i ka Nɔanie. I ni Nyemē woori bərə a. Yiri Nɔanie ni ti Nyemē a. ² Fite i bumboori n kərə, yiri ni Nyemē wo bərə a. ³ Na Nyemē ama Nɔanie n ayi deke n kərə. Deke be wo má bərə bo wɔ yi má i. ⁴ Ngɔɔ fite yiri Nɔanie ni dɔ a. Nyini ŋgɔɔ ni fa wein ba tekeeri adamande nyi a. ⁵ Na wein n aje awosin nu, na awosin n akoro akunma má wein ni.

⁶ Nyemē yo sunmaari sɔnɔ be, bu fere i ka Yohane. ⁷ I baari ka i ba di nyini wein n daani wɔ, na i kan i jɔrə kere minem, adena sɔnɔ kere bo i tiiri kabø i kan ni, na bu daari nyini wein n ɲu. ⁸ Yohane n mmɔɔ ni i tii yo ti má wein ni, ama, i baari ka i ba di wein n daani wɔ. ⁹ Nyini wein ni ti wein nahɔrə su n a, bo wɔ ba durunya n nu, na i teke adamande kere nyi.

¹⁰ Yiri n bo bu fere i ka Nɔanie n yo woori durunya n nu wɔ, Nyemē faari yiri yiiri durunya n a, haari ni nyini n kere mmɔɔ, durunya n nufɔm asi má i. ¹¹ Na wɔ ba i tiɛŋgu dɛɛ asiɛn n su minem dɔ, na ba kete ka bu de má i. ¹² Ama, na minem kere bo bu deeri i, na bu daari i ɲu ni, na wɔ ma bu atin ka bu kaaki Nyemē nbaam. ¹³ Bu Nyemē nbaa kaakiiwam n ti má ka bu wu

bu ni adamande mbunja a, nzén má nyini, i ti má ka biesɔ ni bara sanja a ye bu wu bu a, ama, Nyemé ni i tii, ti bu Si a.

¹⁴ Na yiri Nɔanie n akaaki adamande aba awo ya dɔ. Ahɔrɔma ni nahɔrɛ wo i dɔbeberebe. Ya ɲu i jirima woowa ni, nyini jirima woowa n ye Nyemé afa ama i Wa kun n kpein n a.

¹⁵ Yohane diiri i daani kereeri minɛm, na wɔtien ase ka, "Nyini sɔnɔ n bo m yo seeri am ka i wo m sin suba na i tara m fio n lɛɛ, dama kana bu ba wuuri m ni, yiri wo bɛrɛ wɔ."

¹⁶ I ahɔrɔma beberebe n dɛɛ ti, ye ya di i ahɔrɔma, na ya toko di i buka su. ¹⁷ Nyemé yo faari i nɔanie kpamaawa ni maari Moyisi ka i fa kere Yisareli fɔm, ama, Yesu Kristo aba ka i ba kere ya kabø Nyemé ahɔrɔma n ni i nahɔrɛ n ti barasu wɔ. ¹⁸ Be nya ɲu má Nyemé, má ka i Wa kun n kpein n bo i ni i Si Nyemé n ti kun ni, na i wo Nyemé dɔ ni, yiri ye wɔ kere ya kabø Nyemé ti a.

Yohane Nyemé Nzue Biefɔ n daani diiwa ni

¹⁹ Ahin ti daani diiwa n bo Yohane yo diiri i, sanja bo Yudafɔm nkpienkpienm n bo bu wo Yerusalem miɛ kpiri n nu n sunmaari Nyemé sayoowa dɔŋguyofɔm ni bu bukafɔm ka bu kɔ bisa Yohane ka, "Wɔrɔ la ɲma a?" ²⁰ Yohane afie má bu jɔrɛ be su, na wɔ kan i kere kpain akere bu. I ɲa, "Má mini ti Kristo ni, Tiidefɔ n bo Nyemé ɲa i súnma i n a." ²¹ Na ba bisa i bekun ka, "Ye wɔrɔ la ɲma a? Wɔrɔ ti Nyemé nɔanie kanfɔ Eliya n a?" Na wɔ se bu ka, "Má yiri la mini." Na ba kaaki abisa i ka, "Wɔrɔ ti Nyemé

nɔanis kanfɔ n a?" I ḥa, "Ai." ²² Na ba sa su abisa i ka, "Ye wɔrɔ la ḥma a? Ma ya nɔanis na ya kɔ se bo bu sunmaari ya ni. Wɔrɔ ḥa, wɔrɔ la ḥma tenle su a?" ²³ Na wɔ se bu ka, "Sɔnɔ n bo Nyɛmɛ nɔanis kanfɔ Esaya yo kɛrɛeri i jɔrɛ ka i bá subo ndoori boro kpantain nu n ka,
'Am yo Mibie n atin n dɔŋgu.'
Yiri la mini."

²⁴ Minɛm bo bu bisaari Yohane bisaawa ni, Farasifɔm bo bu ti Yudafɔm asɛsɛ be ni sunmaari bu a. ²⁵ Na ba kaaki abisa i ka, "A ḥa a ti má Kristo Tiidefɔ ni, a kaaki ti má Eliya, na a kaaki ti má Nyɛmɛ nɔanis kanfɔ n ni, ye nzu ti ye a bie minɛm Nyɛmɛ nzue a?" ²⁶ Na wɔ bɔ bu nu ka, "Mini bie minɛm Nyɛmɛ nzue wɔ. Ama, sɔnɔ be wo am nu fɛn bo ambere si má i. ²⁷ I wo m sin suba, m ti kaan ni bo m dodo i mmɔɔ." ²⁸ Ahin sa n kɛrɛ yo yoori mis n bo bu fere i ka Betani n nu wɔ, i wo Yodan kunma n wiɛ afiri, deke bo Yohane yo biɛeri minɛm Nyɛmɛ nzue n wɔ.

Kabo Yohane ḥa Yesu ti Nyɛmɛ bɔmbaa ni

²⁹ Alecin fɔfɔrɛ na Yohane aju ka Yesu suba i dɔ, na wɔ se ka, "Am niɛ, Nyɛmɛ bɔmbaa n bo wɔ ba ka i ba yi durunya n nufɔm satie n lɛɛ. ³⁰ Yiri, ye m yo seeri am ka sɔnɔ n bo i wo m sin suba na i tara m fieo n lɛɛ, dama i yo woori bere wɔ ka, ye bu wuuri m a, yiri lɛɛ. ³¹ Mini mmɔɔ ni m tii yo si má i, m dɛɛ la ka m bie minɛm Nyɛmɛ nzue wɔ, adena ambere Yisareli fɔm si i." ³² Na Yohane adi daani ase minɛm ka, "Ma ḥu ka Nyɛmɛ Awiewiɛ Casi n afite aŋgoro ajura ka tiiwa dɛɛ su aba atana i ḥu, na wɔ wo i dɔ. ³³ Mini mmɔɔ ni m tii yo si má i, ama, Nyɛmɛ bo i sunmaari m ka m

ba bie minε Nyεmε nzue ni, yiri seeri m ka, ‘A bá ḥu ka m Awiewie ni júra ba tana sōnō be ḥu, na i wó i dō, yiri má m Awiewie Casi n ba wura minem ḥu a.’ ³⁴ Ma ḥu i sō ye m sudi daani kere mine a, ka yiri ti Nyεmε Wa n nahore su a.”

Mine n bo bu du mɔ yoori Yesu susufɔm ni

³⁵ Na alecin fɔfɔrε bekun ną Yohane ni i susufɔm ni nnyɔ̄ jina. ³⁶ Na wɔ niε aju ka Yesu wo natiri su susin, na wɔ se ka, “Am niε, Nyεmε Bɔmbaa n lεε.” ³⁷ I susufɔ̄ nnyɔ̄m n tiiri sō n na ba kɔ̄ asu Yesu su. ³⁸ Na Yesu akaaki anie aju ka bu susu i su, na wɔ bisa bu ka, “Am koro nzu wɔ?” Na ba bisa i ka, “Rabi, a da ni wɔ?” Rabi bu la ka, ya Kerefɔ̄. ³⁹ Na wɔ se bu ka, “Am bra na am ba niε.” Nyini saŋga ni, naasɔ̄ kerefi nna abo, na ba su i su, na ba kɔ̄ aju deke bo i wo ni. Na ba ka i dɔ̄ nyini cεen ni. ⁴⁰ Nyini minε n nnyɔ̄m n bo bu yo tiiri kabø Yohane seeri n na bu suuri Yesu su ni, bu nu kun ye bu fere i ka Andere n a, bo i gɔrɔ̄ la Simon Petoro ni. ⁴¹ Nyini sin na Andere akɔ̄ aju i gɔrɔ̄ Simon, na wɔ se i ka, “Ya ḥu Mesaya ni.” Mesaya bu la ka Kristo, Tiidefɔ̄ n bo Nyεmε ase ka i súnma i ni. ⁴² Na wɔ fa i aba Yesu dɔ̄. Na Yesu anie i nyunu, na wɔ se i ka, “Bu fere u ka Simon wɔ, wɔrɔ̄ ti Yohane wa n a, ama, bu bá fere u ka Kefasi.” I bu la ka yabue, i ni Petoro kere ti duma kun wɔ.

Kabo Yesu fereeri Filipu ni Natanieli ka bu su i su ni

⁴³ Alecin fɔfɔrε na Yesu ayasu ka i kɔ Galili dεs awɔrε n nu. Na wɔ kɔ̄ aju sōnō be bo bu fere i ka Filipu ni, na wɔ se i ka, “Ba su m su.” ⁴⁴ Filipu

bɔsu la miɛ be bo bu fere i ka Besayida n wɔ. I ni Andere ni Petoro kere fite miɛ kun su wɔ.
⁴⁵ Na Filipu gusu akɔ anju sɔnɔ be bo bu fere i ka Natanieli, na wɔ se i ka, "Ya ɲu sɔnɔ n bo Moyisi yo kereeri i jɔrɛ Nyɛmɛ nɔanie kpamaawa kadasi n nu ni, na Nyɛmɛ nɔanie kanfɔm gusu yo kereeri i jɔrɛ bu dɛɛ kadasi n nu ni. Yiri la Yesu n bo i fite Nazareti ni, na i si la sɔnɔ be bo bu fere i ka Yosefu ni." ⁴⁶ Na Natanieli abisa i ka, "Deke kpa koro fite Nazareti dɛɛ miɛ n gusu nu?" Na Filipu ase i ka, "Bra na a ba niɛ." ⁴⁷ Nyini saŋga na Yesu anju ka Natanieli suba i dɔ, na wɔ se ka, "Ahin sɔnɔ n ti Yisareliſ baa a nahɔrɛ su, bo sa be wo má i ɲu." ⁴⁸ Na Natanieli abisa i ka, "A yo se siiri m a?" Na Yesu abɔ i nu ka, "M ɲuuri u saŋga bo a toko tana damba baka n bu n wɔ, nyini sin ye Filipu fereeri u n a." ⁴⁹ Na Natanieli ase i ka, "Ya Kerefɔ, wɔrɔ ti Nyɛmɛ Wa n a, nahɔrɛ su. Wɔrɔ ti Yisareliſ Fɛmɛ n a." ⁵⁰ Na Yesu ase i ka, "Bo ma se u ka m ɲuuri u damba baka n bu n ti ye a yo m yarada, nzen se? A bá ɲu alekutura sam bo bu tara sɔ. ⁵¹ Nahɔrɛ ye m suse am a. Am bá ɲu kabø angoro bá teke na Nyɛmɛ mɛrɛkɛm bá sufun kɔ angoro, na bu bá sujura ba mini Adamande Wa n dɔ."

2

Kabo Yesu kɔɔri konyaya be Kana miɛ kpiri n nu ni

¹ Nyini sin, i lesan cɛɛn na konyaya be awo Kana, miɛ kpiri n bo i wo Galili awɔrɛ n nu ni. Na Yesu ni gusu akɔ konyaya n nu. ² Na ba fere Yesu ni i susufɔm n ka bu gusu ba di konyaya n be.

³ Saŋga bo konyayaſom nzan n ba kpiɛeri bu su ni, na Yesu ni aba ase i ka, “Bu nzan n awie.”

⁴ Na Yesu abɔ i nu ka, “M ni, ye a ŋa m yo se wɔ? M saŋga nya ju má.” ⁵ Na i ni ase awurunbaam n ka, “Am yo deke kere bo i se am.”

⁶ Nyini dika n nu, yabue cunjgu nsen jina bɛrɛ, bo i kun kun kere koro de nzue gaŋga nnu wara nsen. Yudafom la bu yoowa be, bu fa nyini cungum n nu nzue ni, ye bu bita ŋmisi bu fin a.

⁷ Na Yesu ase awurunbaam n ka, “Am sa nzue gɔ cungum n nu na bu yi.” Na ba gɔ i kere nzue na ba yi. ⁸ Na Yesu akaaki ase bu ka, “Kisa am sa be kɔ ma konyafan danfo ni.” Na ba sa be akɔ ama i.

⁹ Bu sa kɔ maari i ni, na nzue n akaaki nzan. Na wɔ fa akan i nɔɔ. Wɔ si má deke bo nyini nzan n fite. Ama, awurunbaam bo bu saari nzue ni, bɛrɛ si deke bo i fite. Na wɔ fere konyafan ni, ¹⁰ ase i ka, “Sɔnɔ kere nya ŋa bu ma nzan, bu du mɔ fa nzan fieſie n ma jama n a ka, na ba nya aba anu abo ni, na bu nya fa bo i yo má fie n ma bu, ama, wɔrɔ, a fa bo i yo fie n aka sin a.” ¹¹ Kabo Yesu maari nzue kaaki nzan ni, nyini tiiri i ciciri su dɛɛ alekutura sa. I yoori nyini sa n Kana, bo i wo Galili awɔrɛ n nu n wɔ, na i kere kabo i la yiko n bo i fite Nyɛmɛ dɔ, na i susufom n ayo i yarada.

¹² Nyini sin, na i ni i ni, ni i niɛmam, ni i susufom n akɔ miɛ kpiri n bo bu fere i ka Kapenam, na ba kɔ ayo lennyɔ dɔ.

Kabo Yesu fɔɔnri watafom fiteeri Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu ni

¹³ Wɔ ka kaan na Yudafom di bu cɛenkpiri n bo bu fere i ka Butara cɛenkpiri ni. Na Yesu akɔ

Yerusalem mie kpiri n nu. ¹⁴ Na wɔ kɔ awura Nyemē Sereebiri Awuru n nu aŋu ka mine wo dɔ sutɔ naanim, ni nbɔem, ni bumbuku tiiwam, na ŋwaa kaakifɔm gusu tana dɔ. ¹⁵ Na wɔ fa nyama aŋɔ i ka ŋgbere dɛɛ su, na wɔ fa afɔn ayi nbɔem n ni naanim n kere afite Nyemē Sereebiri Awuru n nu. Na wɔ sandi ŋwaa kaakifɔm ŋwaa n kere abutu, na wɔ nya akaaki bu teebirim kere alanlaŋga. ¹⁶ Na wɔ se minem bo bu tɔ bumbuku tiiwam n ka, “Am fa am bumbukum n fite fen. Má am se ka am fa m Si Nyemē Sereebiri Awuru n yo gɔ kun.”

¹⁷ Na i susufɔm n aba atenɔe su ka ba kere i Nyemē Jɔrɛ Kadasi n nu ka, “M Nyemē Feme, m nyunu aboro u awuru n jɔrɛ su, nyini kún m a.” ¹⁸ Na Yudafo nkpiɛnm abisa i ka, “A yó nzu alekutura sa bo i kere ya ka a la atin bo a yo sɔ a?” ¹⁹ Na Yesu ase bu ka, “Am bo fufu ahin Nyemē Sereebiri Awuru ni, na lesan afien m káaki ta i bekun.” ²⁰ Na ba se i ka, “Afɔ aburana ni nsɛn ye bu fa taari ahin Nyemē Sereebiri Awuru n a. I yo se ye wɔrɔ ba se ka a káaki ta i lesan afien a?” ²¹ I yo kaanri sɔ ni, i faari i ŋuniɛmbaa ni fa sunsun Nyemē Sereebiri Awuru n a. ²² Na saŋga bo i ba wu tengeeri i yiwee n nu ni, na i susufɔm n atenɔe su ka i yo seeri sɔ, na ba de noanie n bo ba kere i Nyemē Jɔrɛ Kadasi n nu ni, na ba yo Yesu jɔjɔcɔwa n yarada.

Yesu si kabo adamande woowa ti barasu

²³ Saŋga bo i wo Yerusalem na bu sudi Butara cɛenkpiri ni, i yoori alekutura sam, na mine dɔŋgu aŋu i, na ba yo i yarada. ²⁴ Ama, yiri afa

má i ḥu agɔ má bu ḥu, dama i si kabو adamande woowa ti. ²⁵ Má pui ti, yiri mmɔɔ ni i tii si kabو adamande ahore su ti barasu, má be se i a.

3

*Kabo Yesu kaanri Nyemε jɔrε kereeri
Nikodemo ni*

¹⁻² Ceen be kɔŋguε sɔɔ, na Yudafɔm kpiɛn be aba Yesu dɔ, bu fere i ka Nikodemo. I ti Farasifɔm ni kun be wɔ. Na wɔ se Yesu ka, “Ya Kerefɔ, ya si ka a ti kerefɔ n bo a fite Nyemε dɔɔ, dama be koro yo má alekutura sa bo a yo bu ni, má ka Nyemε wo i mi dɔ.” ³ Na Yesu ase i ka, “Nahɔrε ye m suse u a. Sɔnɔ koro fa má Nyemε yo má i femε, má ka ba wu i fɔfɔrε.” ⁴ Na Nikodemo abisa i ka, “Sɔnɔ nyunu ati, bu yo se koro kaaki wu i fɔfɔrε a? I koro kaaki wura i ni kunnu na bu wu i bekun?” ⁵ Na Yesu ase i ka, “Nahɔrε ye m suse u a, sɔnɔ koro wura má Nyemε femεya n nu, má ka ba wu i fɔfɔrε fa kɔɔnzue biɛɛwa ni Awiewie Casi n dɛɛ atin n su. ⁶ Deke bo adamande awu i, i ti adamande wɔ, na deke bo Awiewie Casi n awu i, i ti awiewie wɔ. ⁷ Má a ma i yo u alekutura fa kɔɔ kabø ma se u ka wɔ yo daka ka bu wu am fɔfɔrε ni. ⁸ Sanga kere a ti ka aŋuma kpiɛ kɔɔ, ye a ti i naŋmies ḥga a, ama, a si má deke bo i fite, na a kaaki si má deke bo i sukɔ, nyini ti, sɔnɔ kere bo Awiewie Casi n awu i ti sɔɔ.”

⁹ Na Nikodemo abisa Yesu ka, “I yo se ye ahin koro yo a?” ¹⁰ Na Yesu akaaki abisa i ka, “Wɔrɔ bo a kere Yisareliſɔm Nyemε nɔanies n na bu nyunu yi u ni, i yo se ye a si má ahin n a?

11 Nahore ye m suse u a, sa bo ya si i, ye ya jɔjɔ i jɔre a, na sa bo ya nyumbaa anju i, ye ya di i daani kere minem a, ama, am akete ya daani diiwa ni. **12** M suse am sam bo bu wo durunya n nu fən wɔ lɛɛ, ama, am sude má i, ye m ba seeri am sam bo bu wo Nyemē fəmeya n nu, am yó se de i a? **13** Be nya fun má Nyemē dɔ, má ka mini Adamande Wa n bo m woori i dɔ na ma jura aba ni. **14** Kabo Moyisi yo faari jawii yoori i ka woo dɛɛ su n na i fa i bara yeeeri baka n na i yeeeri i su kpamaari boro kpantain n nu ni, wɔ yo daka ka so ye minem bá ye mini Adamande Wa n su a. **15** Na sɔnɔ kere bo i yoori m yarada, i nyá ŋgɔɔ bo i la má awieeri ni.”

16 Nyemē akoro durunya n nufɔm agaya n dɛɛ ti, na wɔ fa i kunnu Wa kun n kpein n afa ama bu, adena sɔnɔ kere bo i yo i yarada, i mi ká má ŋgbɛen, ama, i nya ŋgɔɔ bo i la má awieeri ni. **17** Nyemē asunma má i Wa n durunya n nu ka i ba di bu jɔre cin bu sui wɔ, ama, wɔ sunma i ka i ba de bu tii ji wɔ. **18** Sɔnɔ kere bo i daafiri Nyemē Wa n ɲu, Nyemē dí má i mi n jɔre, ama, sɔnɔ kere bo wɔ da má i ɲu, Nyemē adu mɔ adi i jɔre ka, dama ka wɔ da má Nyemē Wa kun n kpein n ɲu n dɛɛ ti. **19** Kabo Nyemē di bu jɔre n la ka, wein n aba durunya n nufɔm dɔ, ama, bu satiɛ yoowa n dɛɛ ti, ba koro awosin n atara wein ni. **20** Sɔnɔ kere bo i yo satiɛ kpo wein n wɔ, i koro má ka i kɔ wein n nu, na i satiem fite fofoe nu. **21** Ama, sɔnɔ kere bo i su nahore atin su, i fite fofoe nu wɔ, na mine kere ɲu ka i sayoowa n su Nyemē atin n su wɔ.

Kabo Yohane diiri Yesu ḥu daani barasu ni

²² Nyini sin na Yesu ni i susufōm n akɔ Yudiya dεε awɔrε n nu. Na ba kɔ adi lennyɔ dɔ, na i subie minem Nyεmε nzue. ²³ Nyini saŋga n na Yohane gusu subie minem Nyεmε nzue. I wo Ayinon mιe n nu fa dodo Salim awɔrε n nu, dama nzue sunnu dɔ n dεε ti. Na minem suba i dɔ na i subie bu Nyεmε nzue. ²⁴ Nyini saŋga ni, ba nya anyi má Yohane dansaraka.

²⁵ Na Yohane susufōm ni Yudafɔ be awura akuruwa fa kɔ bu fin kpara n dεε yoowa atin su. ²⁶ Na ba kɔ Yohane dɔ akɔ ase i ka, “Ya Kerefɔ, niε. Sɔnɔ n bo i yo baari u dɔ Yodan kunma n wiɛ afiri n na a yo diiri i ḥu daani kereeri minε ni, yiri wo dɔ subie minem Nyεmε nzue n a, bu kεrε suko i dɔ o.” ²⁷ Na Yohane ase bu ka, “Sɔnɔ koro nya má deke be, má ka Nyεmε afa nyini deke n ama i. ²⁸ Ambere ni am tii woori m daani ka m ḥa má mini ti Kristo Tiidefɔ n a, ama, Nyεmε sunmaari m ka m du i mɔ o. ²⁹ Bu nya jaari konya, i ti konyafan n dεε wɔ, ama, na konyafan n danfo jina suso i sui ti deke bo konyafan ni jɔjɔ se i, nyini saŋga na i danfo n ahore jɔ. Nyini ahorejɔ kun ni, wo mini gusu dɔ a. ³⁰ Wɔ yo daka ka i dεε duma n fun, na m dεε n kpie su.”

Yiri bo i fite aŋgoro n dεε jɔre

³¹ Yiri bo i fite aŋgoro n tara sɔnɔ kεrε. Na bo i fite durunya n nu fεn ti durunya n nu fεn fɔ o, na i jɔjɔwa kεrε ti durunya n nu fεn jɔre wɔ. Ama, yiri n bo i fite aŋgoro n tara sɔnɔ kεrε. ³² Deke bo wɔ ḥu i, ni bo wɔ ti i, ye i di i daani kere minε a, ama, be de má i daani diiwa ni. ³³ Ama, sɔnɔ kεrε bo i deeri i daani diiwa n asoro su akere ka

Nyemē ti nahorefō lęe. ³⁴ Dama yiri n bo Nyemē asunma i ni, Nyemē noanis n ye i kan i a, dama Nyemē afa i Awiewie Casi n ama i bo i la má anjusu. ³⁵ Nyemē koro i Wa ni, na wō fa deke n kere awura i saa nu. ³⁶ Na sōnō kere bo i daari Nyemē Wa n ḥu, i la ḥgōo bo i la má awieeri ni. Na sōnō kere bo i kete i noanis ni, i nyá má ḥgōo n bo i la má awieeri ni, ama, Nyemē fá yaa cin i sui.

4

Kabo Yesu seeri Samariyafō bara be i tii su jōre ni

¹⁻² Tō. Na Farasifōm n ati ka Yesu sunya minem dōngu bo bu susu i su na i bie bu Nyemē nzue tara Yohane. Ama, má Yesu ni i tii bie bu Nyemē nzue n a, i susufōm ni bie bu a. Saṅga bo Yesu faari nu sō ni, ³ na wō yasu Yudiya awore n nu akaaki ka i kō Galili dēe awore n nu bekun. ⁴ I sukō ni, wō yo daka ka i fa Samariya dēe awore n nu sin a. ⁵ Na wō kō aju Samariya miē kpiri be bo bu fere i ka Suka n su, na i wo dodo asiēn n bo Jakōbu yo fa maari i wa Yosefu dawa saṅga ni. ⁶ Jakōbu bura n wo nyini dika n nu wō. Natiiri fie n dēe ti, na Yesu akō atana bura n su. Nyini saṅga wiē abi kenken.

⁷ Na Samariya bara be aba ka i ba sa nzue, na Yesu ase i ka, “Ma m nzue n be na m nu.” ⁸ Nyini saṅga ni, i susufōm n akō miē kunnu ka bu kō to diire. ⁹ Na bara n ase i ka, “Ee, wōrō, a ti Yudafō e, ye m gusu ti m Samariyafō bara. Nzu ti ye a se m ka m ma u nzue a?” Dama Yudafōm ni Samariyafōm tō má pui. ¹⁰ Na Yesu ase i ka,

"Nzén má a si Nyemē aceeri ni, na má a si sōnō n bo i susere u nzue ni, má wōrō sere i a, na i má u nzue bo i ma ḥgōō ni." ¹¹ Na bara n ase i ka, "Ya si, bura n wo ḥgo, u gusu la má goroka, ye a nya nyini nzue n bo i ma ḥgōō n ni wō? ¹² Wōrō, ḥka a ḥja a tara ya na Jakobu n wō, nzén se? Yiri maari ya nyini bura n a. I ni i nbaam fa saŋga ni i nengendōrem kere yo nuuri nyini bura n nu wō." ¹³ Na Yesu ase i ka, "Sōnō kere bo i nu ahin nzue ni, nzuehōe tí i mi bekun, ¹⁴ ama, sōnō kere bo i nu nzue n bo m má i ni, nzuehōe tí má i mi kun fieo, dama nzue n bo m má i ni, i wō i kunnu tie kabu bura nzue tie n wō, na i má i ḥgōō bo i la má awieeri ni." ¹⁵ Na bara n ase i ka, "Ya si, ma m nyini nzue n be na m nu, adena má nzuehōe ti m kun, na má m kaaki ba sa nzue fen kun."

¹⁶ Na Yesu ase i ka, "Kō fere u hun na am bra." ¹⁷ Na bara n ase Yesu ka, "M la má hun." Na Yesu ase i ka, "Kabo a ḥja a la má hun ni, i ti nahōre wō. ¹⁸ Dama nbiesōm nnu ye a fite bu ajaa bu n a, na haari bo u ni yiri wo bēre kisa mmōō ni, i ti má u hun. A se nahōre wō." ¹⁹ Na bara n ase i ka, "Ya si, ma ḥju ka a ti Nyemē nōanis kanfō ḥ. ²⁰ Ya na Samariyafōm yo suuri Nyemē ahin buka n su wō. Ama, amberē Yudafōm ḥja wō yo daka ka sōnō kere su Nyemē Yerusalem mie kpīri n nu wō." ²¹ Na Yesu ase i ka, "Bara, de bo m suse u ni, saŋga suba bo am sú má ya Si Nyemē ahin buka n su, wara Yerusalem mie n nu. ²² Amberē Samariyafōm ḥja am su Nyemē wō, ama, am si má i. Ama, yērē Yudafōm si i, ye ya su i a. Dama tiide n fite Yudafōm dō ḥ. ²³ Saŋga suba bo wō ju awie, na bo bu su ya Si Nyemē ni, i Awiewiē

Casi ni búka bu ye bu sú i ni nahore su a. Dama nyini minem ηusu ye ya Si Nyemē koro ka bu su i a. ²⁴ Nyemē ti awiewie wō, nyini dεs ti, bo bu su i ni, wō yo daka ka i Awiewie Casi n búka bu na bu sú i ni nahore su.” ²⁵ Na bara n ase i ka, “Tɔ, m si ka Kristo Tiidefɔ ni bá. I ba juuri, i kán ya deke kere kere ya.” ²⁶ Na Yesu ase i ka, “Mini bo m sujɔjɔ u dɔ ni, mini lεs.”

²⁷ Nyini saŋga n nu na Yesu susufɔm n afite miε n kunnu aju, na jore n amie bu kabu Yesu ni bara n wo jɔjɔ su ni. Ama, bu be abisa má bara n ka, “A koro nzu i dɔ a?” Be gusu abisa má Yesu ka, “Nzu ti ye a sujɔjɔ bara n dɔ a?”

²⁸ Na bara n ayaki i dundu n bεre, na wō kpie i nyi akɔ miε n kunnu akɔ ase minem ka, ²⁹ “Am ba niε sɔnɔ be bo wō se m m tii su sa kere bo ma yo i. Beni, kisa, Kristo Tiidefɔ n lεs fan?” ³⁰ Na minem n afite miε n nu, na bu kɔ Yesu dɔ.

³¹ Bara n kɔɔri n dεs sin, na Yesu susufɔm n asere i ka, “Jande, ya Kerefɔ, di diire.” ³² Na wō se bu ka, “M la diire bo m di bo am si má i.” ³³ Na i susufɔm n abisa bu ɻuŋu nu ka, “Be afa diire aba ama i wō di wō, nzen sε?” ³⁴ Na wō se bu ka, “M diire n la ka, m yo yiri bo wō sunma m dεs koroowa na m yó i juma n wie.” ³⁵ Na wō bo bu anyundere ase ka, “Am ɳa wō ka sara nna na am tambu fiesu neŋgem. Ama, mini suse am wō lεs, am tu am tii na am niε, fiesu diire n abi ni kpie. ³⁶ Sɔnɔ bo i kpie diire ni, i nya i ɳkato, i ti ka sɔnɔ bo i tiɛn mine nɔɔ, na bu nya ɳgɔɔ bo i la má awieeri ni, dɔfɔ ni kpiefɔ n kere nya ahorejɔ. ³⁷ Be bu ɳa ‘Be dɔ, na be kpie ni,’ i ti nahore wō. ³⁸ Ambere yiri, mini asunma am a,

ka am kɔ kpιε diire n bo am adɔ má i ni. I ti ka nbem adu mɔ akan Nyεmε nɔanis n akere minem, ye am dεs la ka am ma bu yo m yarada. Nbem dεs jumayoowa ye am sudi i kpεrε n a.”

³⁹ Bara n seeri minem bo bu fite mie n nu n kabo Yesu ase i tii su sa kεrε n dεs ti, na Samariyafɔm dɔŋgu bo bu fite mie n nu n ada Yesu ɳu. ⁴⁰ Nyini ti, bu ba juuri Yesu dɔ ni, na ba sere i ka i ka bu dɔ, na wɔ kɔ awo bu dɔ cεen nnyɔ. ⁴¹ Na mine dɔŋgu ada i ɳu abuka su fa kɔ i nɔanis jɔjɔcwa n ti. ⁴² Na ba se bara n ka, “Kisa, má u dεs jɔjɔcwa n ɳgumi ti ye ya da i ɳu a, ama, yεre mmɔɔ ni ya tii ati i nɔanis jɔjɔcwa, na ya si nu ka ahin sɔnɔ n ti bo i baari ka i ba de durunya n nufɔm tii wɔ, nahɔrε su.”

Kabo Yesu maari fεmε n kpιεn be wa nyaari laifiε ni

⁴³ Yesu woori bu dɔ cεen nnyɔ n sin, na wɔ yasu bεrε akɔ Galili dεs awɔrε n nu. ⁴⁴ Dama yiri mmɔɔ ni i tii adu mɔ akan ka Nyεmε nɔanis kanfɔ la má jirima i tienju bɔsu. ⁴⁵ Saŋga bo i kɔ juuri Galili ni, na ba de i ni bu sa nnyɔ, dama bu yo ɳuuri kabo i yoori alekutura sam cεenkpiri n saŋga, Yerusalem mie kpiri n nu ni, dama bεrε mmɔɔ yo kɔɔri nyini cεenkpiri n di ti.

⁴⁶ Na Yesu akaaki akɔ Kana, mie kpiri n bo i wo Galili awɔrε n nu ni, deke bo i yo maari nzue kaakiiri nzan ni. Fεmε n kpιεn be woori dɔ. I wa be la má laifiε, i wo Kapεnam mie kpiri n nu. ⁴⁷ Na saŋga bo kpιεn n tiiri ka Yesu afite Yudiya dεs awɔrε n nu akɔ aju Galili ni, na wɔ kɔ Yesu dɔ akɔ asere i ka i wa suwu, i ma bu kɔ na i kɔ

tuntun i, na i nya laifie. ⁴⁸ Na Yesu ase i ka, “Ma ɳu ka nzen am aŋu má alekutura sam, am yo má m yarada.” ⁴⁹ Na kpien n ase i ka, “M Mibie, bra ndende, má nyini, a ceeri, a bá ɳu ka m wa n awu.” ⁵⁰ Na Yesu ase i ka, “Ko. U wa n anya laifie.” Na wɔ de Yesu noanie ni, na wɔ kaaki ako. ⁵¹ Na saŋga bo i sukɔ awuru ni, na i akɔɔm akpa i atin aba ase i ka, “U wa n anya laifie.” ⁵² Na wɔ bisa bu ka, “Saŋga bɔnɔ ye i ɳunie n jɔcri a?” Na ba se i ka, “Anuma wiesu kerefi kun saŋga ye i ɳunie n jɔcri a.” ⁵³ Dɔ na baa n si n atenje su ka, nyini saŋga n nu lɛɛ, ye Yesu seeri i ka i wa n anya laifie n a. Na i ni i dikafɔm kere ada Yesu ɳu. ⁵⁴ Kabo Yesu ma baa n nyaari laifie ni, nyini tiiri i alekutura sa nnyɔ su bo i yoori saŋga bo i fite Yudiya dɛɛ awɔrɛ n nu koɔri Galili n a, na i kere kabo i la yiko n bo i fite Nyemɛ dɔ.

5

Kabo Yesu tuntuunri sɔɔ be kunma n nɔɔ su ni

¹ Nyini sin na Yesu ako Yerusalem mie kpiri n nu na i kɔ di Yudafɔm cεenkpiri be. ² Kunma be da dodoori aŋɔ n bo bu fa nbɔem fa sin wura mie n nu ni. Hiburu anie nu bu fere nyini kunma n ka Besata, i la kpatam nnu wɔ. ³ Landurifɔm beberebe dada kpatam n nu, bu nu nbem ti anyinsim, nbem ti kujandafɔm, na bu nbem gusu ɳunie buekun awu bo bu koro yasu má. [⁴ Bu da ɳminda dɔ, dama saŋga saŋga Nyemɛ mereke jura ba kunma n nu wɔ, na i ba kankan nzue n nu. Nzue kankaanwa n dɛɛ sin, na landurifɔ n bo i du mɔ juraari nzue n nu, i

tukpaki n koro i ti ka sε, i yaki wɔ, na i nya laifie.] ⁵ Sɔnɔ be woori bu nu bo wɔ da tukpaki i afɔ aburasan ni mɔcues lεε. ⁶ Yesu ɳuuri i sɔ ni, na wɔ fa nu ka sɔnɔ n tukpaki n ace i ɳu, na wɔ bisa i ka, “A koro ka a nya laifie wɔ?” ⁷ Na tukpaki fo n ase Yesu ka, “M Mibie, m la má bukafo be bo nzue n nya ba kankan, na i kuku m wura nu. Saŋga kere bo nzue n nya ba kankan, na m ba ɳa m wura nu, a ɳu ka be adu m mo.” ⁸ Na Yesu ase i ka, “Yasu, fa u dasu n na a natī.” ⁹ Jinaabiri n nu bɛrɛ na sɔnɔ nanya laifie, na wɔ yasu afa i dasu n sunati.

Nyini cεen n bo Yesu tuntuunri sɔnɔ n ti Numiyi cεen wɔ. ¹⁰ Nyini ti na Yudafɔm nkpienkpienm n ase sɔnɔ n bo wɔ nya laifie n ka, “Nyuma ti Numiyi cεen wɔ. Ya dεε atin n su, atin wo má nu bo a so u dasu ni.” ¹¹ Na wɔ se bu ka, “Sɔnɔ n bo i tuntuunri m ni, yiri seeri m ka m fa m dasu na m natī a.” ¹² Na ba bisa i ka, “Nyini sɔnɔ n la ɳma a, ye i seeri u ka a fa u dasu natī a?” ¹³ Ama, na sɔnɔ n bo wɔ nya laifie n akoro asi má i mi n bo i tuntuunri i ni, dama Yesu awura jama n nu akɔ. ¹⁴ Nyini sin na Yesu aba anju i, Nyemē Sereebiri Awuru n nu, na wɔ se i ka, “Ti fɛn. Kisa a nya laifie, má a yo satie kun. Má nyini, a dí wahara bo i tára nyini n ɳusu.” ¹⁵ Na sɔnɔ n akɔ ase Yudafɔ nkpienkpienm ni ka Yesu tuntuunri i a. ¹⁶ Nyini ti, na ba kere Yesu wuwuruwa, dama wɔ tuntun sɔnɔ Numiyi cεen n dεε ti. ¹⁷ Na wɔ se bu ka, “M Si toko yo juma haari ba ju ni nyuma, nyini ti ye m gusu yo a.” ¹⁸ Yesu jɔjɔori sɔ n dεε ti, na Yudafɔm nkpienkpienm n aboro bu nyi abuka su ka bu

kun i. Má ka bo wō saaki Numiyi cεen n ciire n ηgumi dεs ti, ye bu kpi ka bu kun i a, ama, bo wō kaaki ase ka Nyemē ti i Si n dεs ti. Nyini kere ka wō fa i ηu abu Nyemē wō lεs.

Kabo Yesu yiko ti barasu ni

¹⁹ Na Yesu ase bu ka, “Nahore ye m suse am a, mini Nyemē Wa n ni m tii, m koro bo má m tīεenu yo má pui, má ka deke bo m ηu ka m Si yo i ni, ye mini gusu yo i a. ²⁰ Dama m Si Nyemē koro mini i Wa ni, na i sukere m deke kere bo i yo i ni, na i bá kere m sakpakpam bo m yó bu tara sō, na i yó am alekutura. ²¹ Kabo m Si Nyemē ye minem bo ba wu n su n na i ma bu ηgco ni, sō ye mini gusu ma minem bo ma yi bu ni ηgco a. ²² Dama m Si Nyemē ni i tii di má be jore, ama, wō fa joredi atin kere ama mini i Wa n wō, ²³ adena sōnō kere bu m kabu bu bu m Si ni. Sōnō kere bo i bu má m, i mi abu má m Si bo wō sunma m n lεs.

²⁴ Nahore ye m suse am a, sōnō kere bo i ti m noanie n na i de i, na i da Nyemē bo wō sunma m n ηu, i mi la ηgco bo i la má awieeri, na m dí má i mi jore. I mi afite yiwee nu anya ηgco lεs. ²⁵ Nahore ye m kaaki suse am a, ka sanja suba bo wō ju awie, na mine bo ba wu ni tí mini Nyemē Wa n noanie ni, na bo bu tiiri i na bu deeri i, bu nyá ηgco. ²⁶ Dama kabu ηgco fite yiri m Si Nyemē dō ni, sō ye wō ma mini i Wa n gusu yiko ka m ma minem ηgco a, ²⁷ na wō kaaki ama m atin ka m di mine jore, dama m ti Adamande Wa a. ²⁸ Má am ma ahin jōjōwam n yo am alekutura. Sanja suba bo mine bo ba wu

n kere tí m nɔanie ni, ²⁹ na bu téŋge bu yiwee n nu. Minem bo bu yo yoori sakpa ni, bu téŋge na bu nya ɳgɔɔ bo i la má awieeri, na minem bo bu gusu yo yoori satie ni, bu téŋge na bu nya suicin.”

Sam bo bu di Yesu ɳu daani ni

³⁰ Na Yesu asa su ase ka, “M koro bo má m tieſen̄u yo má pui. Kabo Nyem̄e se m ni, s̄o ye m di minem jore a. Nyini ti, m jore diiwa n ti nahore w̄o, dama m yo má m d̄ee koroowa, ama, m yo yiri n bo w̄o sunma m n d̄ee koroowa a.

³¹ Nzen m di m ɳu daani kere am, am de má ka i ti nahore, ³² ama, be wo b̄ere bo i di m ɳu daani. Yiri la m Si Nyem̄e. Na m si ka i daani diiwa n ti nahore w̄o. ³³ Am yo sunmaari minem Yohane d̄o, na w̄o se am nahore, kabو m ti barasu. ³⁴ M de má adamande daani diiwa, ama, m kan kabø Yohane seeri am ni, adena am nya am tii. ³⁵ Yohane yo ti ka fitana bo i je na i ta a, na ambere ayo asoro su ka am wo i wein nu ni ahorejɔ fa kɔ saŋga su. ³⁶ Ama, m la deke bo i di m ɳu daani bo i tara Yohane d̄ee ni, yiri la sam bo m Si Nyem̄e akere m ka m yo bu wie ni. Nyini sam ni di m ɳu daani ka m Si asunma m a. ³⁷ Na m Si bo w̄o sunma m ni, yiri gusu adi m ɳu daani a. Am nya ti má i konvi, am kaaki nya ɳu má i kabø i ti barasu, ³⁸ na i nɔanie wo má am ahore su, dama w̄o sunma m am d̄o, na am ada má m ɳu. ³⁹ Am kan Nyem̄e Jore Kadasi n w̄o, na am fiti i nu, dama am sunsun ka nyini kere am atin bo am fa na am nya ɳgɔɔ bo i la má awieeri a, ama, nyini kereewam nu di m ɳu

daani a. ⁴⁰ Haari ni nyini n mmɔɔ am akete ka am ba má m dɔ na am ba nya ŋgɔɔ.

⁴¹ M koro má kansi adamande dɔ. ⁴² M si am sa, na m si ka, Nyεmε dεe koro n wo má am ahore su. ⁴³ Mini ade m Si jinaabiri aba, ye am ade má m, ama, nzen be baari ni i tiɛngu ba, am dé yiri wɔ. ⁴⁴ Ambere, am koro am ɳuɳu nu kansi wɔ, na bu susu am, ama, am koro má kansi yiri n ɳgumi bo i ti Nyεmε n dɔ, nyini ti, i yo se ye am koro da m ɳu a? ⁴⁵ Má am sunsun ka mini kó jaraki am m Si Nyεmε dɔ a. Am jarakifɔ la Moyisi, bo am la tama ka yiri búka am ni. ⁴⁶ Moyisi yo kereeri m ɳusu jɔrε wɔ. Nyini ti, nzen má am de i nɔanie ni, má am de m gusu dεe ni. ⁴⁷ Ama, am ade má kabø i yo kereeri i ni, i yó se ye am koro de bo m suse am n a?”

6

Kabo Yesu maari nbiesɔm akpii nnu ni bu minem diire ni

¹ Nyini sin, na Yesu akpiε akɔ Galili kunma kpiri n bo bu kaaki fere i ka Tiberiya n buekun dɔ. ²⁻⁴ Nyini saŋga, wɔ ka kaan, na Yudafɔm di bu Butara cεenkpiri ni. Na jama beberebe asu i su, dama ba ɳu kabø wɔ yo alekulura sam atuntun tukpakifɔm na ba nya laifie ni. Na Yesu ni i susufɔm n afun akɔ atana buka be su. ⁵ Na Yesu atu i tii anie aŋu ka jama beberebe suba i dɔ, na wɔ bisa Filipu ka, “Ya nya diire nifansu wɔ, na ya to ma ahin minem kere a?” ⁶ Yiri mmɔɔ ni i tii si kabø i yó barasu, ama, i subo Filipu kunnu na i nie wɔ. ⁷ Na Filipu ase i ka, “Haari nzen ya faari ɳwaa beberebe toori diire maari bu, i jú má bo

bu kere koro nya kan kan di.” ⁸ Na i susufɔm kun bo bu fere i ka Andere, na i gɔrɔ la Simon Petoro n ase Yesu ka, ⁹ “Gbefene kaan be wo ya nu fan, i bita kpɔnɔ nnu ni jombaa nnyɔ, ama, i koro ju má ahin minem kere.” ¹⁰ Wura mɔnɛ sunnu bɛrɛ, na Yesu ase i susufɔm ka, “Am ma minem kere tantana wura n su.” Na ba ma minem kere atantana. Nbiɛsɔm ŋgumi kɔ yasuuri minɛ akpii nnu wɔ. ¹¹ Na Yesu afa kpɔnɔ n na wɔ da Nyemɛ asi, na wɔ kpakpaaki i nu ama minem bo bu tantana ni, na wɔ kaaki afa jombaa n ayo i sɔ, na bu kere anya kabo bu koro. ¹² Bu kere diiri na bu kunnu yiiri ni, na wɔ se i susufɔm n ka, “Am tientien sinsin n bo ba di i na wɔ ka n nɔɔ. Má am ma be ka ŋgbɛen.” ¹³ Na ba tientien kpɔnɔ sinsin n bo ba di i na wɔ ka n nɔɔ, na wɔ yi kandie buru ni nnyɔ. ¹⁴ Minem n ŋjuuri nyini alekutura sa n bo Yesu yoori ni, na ba se ka, “Nahɔrɛ, ahin sɔnɔ n ti Nyemɛ nɔanies kanfɔ n bo bu seeri ka i bá durunya n nu n a.” ¹⁵ Yesu faari nu ka bu koro ka bu tara i fanja, na bu fa i yo bu feme n dɛs ti, na wɔ yasu afite bu nu yiri ŋgumi, akɔ buka n su.

Kabo Yesu natiiri nzue su ni

¹⁶ I naasɔ saŋga, na Yesu susufɔm n ajura akɔ kunma kpiri n nu, ¹⁷ na ba kɔ awura lee nu ka bu kaaki kpiɛ kɔ Kapɛnam miɛ kpiri n nu. Ale aba asan kere, na Yesu nya ba má bu dɔ, ¹⁸ na aŋuma sukpiɛ fanja su, na nzue nyama gusu suyasu. ¹⁹ Nyini saŋga ni, i susufɔm n wo nzue n su akɔ aju kunma kpiri n afien, na ba ɣu Yesu ka i nati nzue n su suba dodo lee ni, na sere ati bu. ²⁰ Na Yesu ase bu ka, “Mini a, má am ma sere ti am.”

21 Na ba ma wɔ wura lee n nu. Jinaabiri n nu bɛrɛ, na ba ju deke bo bu sukcɔ ni.

Kabo jama n sunienie Yesu busu ni

22 Alecin na jama n bo bu kaari kunma kpiri n buekun dɔ n afa nu ka lee kun n kpein woori kunma n su anuma n a. Na ba si nu ka Yesu susufɔm n ŋgumi wuraari lee n nu kɔɔri a, ama, yiri mmɔɔ ni i tii awura má nu. **23** Na lee nbem afite miɛ n bo bu fere i ka Tiberiya n aba aju kunma n nɔɔ su, fa dodo deke bo Yesu sereeri Nyɛmɛ gɔɔri kpɔnɔ n su maari minɛm na bu diiri ni. **24** Na jama n anie, ba ɣu má Yesu ni i susufɔm n bɛrɛ, nyini ti, na ba wura leem n nu akɔ Kapenam kɔ sunienie Yesu busu.

Kabo Yesu ɣa yiri ti diire n bo i ma ŋgɔɔ n a

25 Minɛm n kɔ ɣuuri Yesu kunma kpiri n buekun dɔ ni, na ba bisa i ka, "Ya Kerefɔ, saŋga bɔnɔ ye a baari fɛn a?" **26** Na wɔ se bu ka, "Nahɔrɛ ye m suse am n a, má alekutura sam bo m yoori bu n ti ye am sunienie m busu a, ama, kabo m maari am diire na am kunnu ayi n dɛs ti a. **27** Má am ma am nyunu boro diire bo i saaki n busu, ama, am ma am nyunu boro diire bo i wie má, na i ma ŋgɔɔ bo i la má awieeri n busu. Mini Adamande Wa ni má am nyini diire n a, dama mini ŋgumi, ye m Si Nyɛmɛ ase m nyaari akere ka m ti i dɛs a." **28** Na ba bisa i ka, "Ya yo se koro yo juma n bo Nyɛmɛ koro ka ya yo i n a?" **29** Na Yesu abɔ bu nu ka, "Juma n bo Nyɛmɛ koro ka am yo i n la ka, am yo mini bo wɔ sunma m yarada." **30** Na ba bisa i ka, "Ye a yó nzu alekutura sa kere ya, na ya ɣu i na ya yo

u yarada? A yó sa bɔnɔ o? ³¹ Dama saŋga bo ya nam yo woori boro kpantain nu ni, bu diiri diire be bo bu fere i ka *mana* n wɔ. Kabo ba kere i Nyemē Jɔrē Kadasi n nu lεe, ka yiri maari bu diire n bo i fite aŋgoro ye bu diiri a.” ³² Na Yesu ase bu ka, “Nahɔrē ye m suse am n a, má Moyisi yo maari nyini diire n bo i fite aŋgoro n a, ama, m Si Nyemē maari am diire n bo i fite aŋgoro nahɔrē su a. ³³ Dama diire n bo Nyemē ma n la bo i fite aŋgoro, na i ba ma durunya n nufɔm ŋgɔɔ ni.” ³⁴ Na ba se i ka, “Ya Mibie, ɳka a ma ya nyini diire n saŋga kere.”

³⁵ Na Yesu ase bu ka, “Mini ti diire n bo i ma ŋgɔɔ n a. Sɔnɔ kere bo i ba m dɔ, ahɔe ti má i mi, na sɔnɔ kere bo i yo m yarada, nzuehɔe ti má i mi kun. ³⁶ Ama, ma se am, haari ni bo am aŋju m n kere, am suo yá m yarada. ³⁷ Sɔnɔ kere bo m Si fa i maari m, i bá m dɔ, na wɔrɔ kere bo a ba m dɔ, m kéte má u fieo. ³⁸ Dama ma fite má aŋgoro aba má ka m ba yo m dɛɛ koroowa, ama, m baari ka m ba yo Nyemē bo wɔ sunma m dɛɛ koroowa a. ³⁹ Yiri n bo wɔ sunma m dɛɛ koroowa la ka, minem kere bo wɔ fa ama m ni, má m ma bu be mmɔɔ mini, ama, i koro ka m téŋge bu kere jina cɛen na bu nya ŋgɔɔ. ⁴⁰ Dama m Si koroowa la ka, sɔnɔ kere bo i ɳu mini i Wa n na i yo m yarada, i mi nyá ŋgɔɔ bo i la má awieeri, na m téŋge i jina cɛen.”

⁴¹ I seeri ka yiri ti diire n bo wɔ fite aŋgoro aba n dɛɛ ti, na minem ni sunjuŋuti i. ⁴² Na ba se ka, “Má Yosefu wa Yesu n lεe? Ya si i si ni i ni kere e. Ye i baari sε, ye i ɳa i fiteeri aŋgoro baari a?” ⁴³ Na Yesu ase bu ka, “Má am ɳuŋuti

am ላይን ነህ. ⁴⁴ Be koro ba má m dō, má ka m Si Nyemē bo wō sunma m ni, acin i mi adodo m, na m téŋge i mi jina cœen. ⁴⁵ Kabo Nyemē nɔaniɛ kanfōm yo kereeri lęe, ka, ‘Nyemē kéré sɔnɔ kere nyaari a.’ Na sɔnɔ kere bo i ti Nyemē kereewa na i siiri nu, i mi bá m dō. ⁴⁶ Nyini kere má ka be adu mō aju Nyemē wō lęe, má ka mini ሂጻሚ bo m fite m Si Nyemē dō n aju i a. ⁴⁷ Nahore yem suse am n a, ka sɔnɔ kere bo i yo m yarada, i la እናዕ bo i la má awieeri. ⁴⁸ Mini ti diire n bo i ma እናዕ n a. ⁴⁹ Am nam yo diiri diire n bo bu fere i ka *mana* n boro kpantain nu, ama, na ba wu. ⁵⁰ Ama, ahin diire n ti diire barasu be bo i fite aŋgoro wō, na sɔnɔ kere bo i diiri i, i wú má. ⁵¹ Mini ti diire n bo wō fite aŋgoro aba, na i ma እናዕ n a. Sɔnɔ kere bo i di ahin diire ni, i nyá እናዕ bo i la má awieeri. Diire n bo m má n la m እኒየምባዕ ነህ, bo m fá ma durunya n nufōm, na bu nyá እናዕ ነህ.’’

⁵² Yesu seeri so ni, na yaa ati bu, na bu suse akuruwa bu ηuŋu nu ka, "Ahin sɔ̄nɔ̄ ni yo se koro fa i ηuniɛ ma ya na ya di a?" ⁵³ Na Yesu ase bu ka, "Nahɔ̄re ye m suse am n a, má ka am di mini Adamande Wa n ηuniɛmbaa ni, na am nu m dɛ̄e mbunja ni, ambere ni am tii la má ηgoɔ̄ n bo i la má awieeri ni. ⁵⁴ Sɔ̄nɔ̄ kere bo i di m dɛ̄e ηuniɛmbaa ni, na i nu m mbunja ni, i mi la ηgoɔ̄ n bo i la má awieeri ni, na m téŋge i mi jina cɛ̄en. ⁵⁵ Dama m dɛ̄e ηuniɛmbaa ni, ti deke bo i ti diire nahɔ̄re su a, na m mbunja n ti deke bo i ti nuuwa nahɔ̄re su a. ⁵⁶ Sɔ̄nɔ̄ kere bo i di m dɛ̄e ηuniɛmbaa ni, na i nu m mbunja ni, i mi wo ni mini, na mini gusu wo ni yiri lɛ̄e. ⁵⁷ Yiri m Si

bo i ma ḥgco ni sunmaari m a, i dεs ti, ye m la ḥgco a, so ye sɔnɔ kere bo i di m ḥuniembaa ni, mini dεs ti, ye i nyá ḥgco a. ⁵⁸ Ahin ni ti diire n bo wɔ fite angoro aba n a, i ti má ka diire n bo am nam yo diiri na i sin na bu wuuri ni. Sɔnɔ kere bo i di ahin diire ni, i nyá ḥgco n bo i la má awieeri.”

⁵⁹ Yesu kereeri nyini kereewa n kere saŋga bo i wo Kapənam bu tientienbungo sɔc nu n wɔ.

*Kabo Petoro seeri ka Yesu ti sɔns bo i ma ḥgco
n bo i la má awieeri n a*

⁶⁰ Yesu susufɔm dɔŋgu tiiri i jɔjɔwa n sɔ ni, na ba se ka, “Ahin kereewa n ti kekereke. Nma koro de i a?” ⁶¹ Na Yesu afa nu ka bu suŋunuti fa kɔ i kereewa n su, na wɔ se bu ka, “Ahin jɔjɔwa n dεs ti ye am koro ka am kaaki am sin n a? ⁶² Ye nzén má am ḥu ka mini Adamande Wa n sukaaki sufun kɔ angoro, deke bo m fite baari ni, má am se se wɔ lεs? ⁶³ Awiewie Casi ni ma mine ḥgco a. Adamande yiko be koro ma má ḥgco. Nɔanie n bo ma jɔjɔ akere am ni, yiri ma am nya Awiewie Casi n bo i ma ḥgco n a. ⁶⁴ Ama, am be n mmɔɔ ada má m ḥu.” Má pui ti, fite saŋga bo Yesu boori i juma n bu ni, ye i si bo bu yo má i yarada n a, ni sɔnɔ n bo i bá tɔ i ni. ⁶⁵ Na wɔ se bu ka, “Nyini dεs ti ye ma se am ka be wo má bɛrɛ bo i koro ba m dɔ, má ka m Si ama atin ka i mi yo m susufɔ.”

⁶⁶ I seeri sɔ n sin, na i susufɔm dɔŋgu akaaki ayaki i ka bu su má i su kun. ⁶⁷ Na wɔ bisa i susufɔ buru ni nnyɔm ni ka, “Ambɛrɛ gusu koro ka am kaaki yaki m wɔ fan?” ⁶⁸ Na Simon Petoro

abo i nu ka, "M Mibie, ya kó ñma dō a? Wōrō ti sōnō n bo i la noanie n bo i ma ñgōo n bo i la má awieeri n a. ⁶⁹ Ye ya yo u yarada, na ya si ka wōrō ti sōnō casi n bo a fite Nyemē dō n a." ⁷⁰ Na Yesu abo nu ka, "M ña am buru ni nnyō ye m yiiri am e, má sō? Ama, am nu kun ti Sitana sōnō o." ⁷¹ I jōjō niiri Yudasi wō, Simon Isikariyoti wa ni. Yiri Yudasi tiiri buru ni nnyōm ni kun wō, ama, yiri bá tō Yesu n a.

7

Kabo Yesu ni i niemam boori anzama barasu ni

¹ Nyini sin na Yesu afa Galili awōrē n nu subara yε, wō koro má ka i kō Yudiya dēē awōrē n nu, dama Yudafōm nkpienkpienm koro ka bu kun i wō. ² Nyini saŋga, wō ka kaan na Yudafōm di bu cœenkpiri be bo bu fere i ka Nambue Bo cœenkpiri ni. ³ Na Yesu niemam ase i ka, "Fite ahin awōrē n nu na a kō Yudiya, adena u susufōm gusu kó ñju sam bo a yo bu ni. ⁴ Dama sōnō kere bo i koro ka minē si kabo i ti barasu, i fa má i sayoowa fie má minēm sin, nzen a yo alekutura sam wō, ma durunya n nufōm kere si u sa." ⁵ I niemam n mmōo ayo má i yarada, nyini ti ye bu seeri sō n a. ⁶ Na Yesu ase bu ka, "M saŋga nya ju má, ama, amberē yiri, saŋga kere bo am koro, am kō o. ⁷ Amberē ye durunya n nufōm koro kpō má am a, ama, bu kpō mini wō, dama m se bu wō, ka bu sayoowam ti má kpa. ⁸ Am kō cœenkpiri n di, m kó má, dama m saŋga nya ju má." ⁹ I seeri bu sō ni, na wō ka Galili dō lee nnyōo.

Kabo Yesu kɔ diiri Nambue Bo cεenkpiri ni

¹⁰ I niemam kɔɔri ka bu kɔ di cεenkpiri ni, na Yesu gusu aba asa bu su, ama, wɔ yi má i ɲu fofoe nu, i fie kɔɔri a. ¹¹ Na Yudafɔm nkpienkpienm ni sunienie i, na ba bisa ka, “Ye i wo ni wɔ?” ¹² Na jama n sutu asuturi bu bengu dɔ i busu. Nbem ɳa, “I ti sɔnɔ kpa a.” Ye nbem gusu ɳa, “Ai, i dadaka minem wɔ.” ¹³ Ama, be akoro akan má i jɔrɛ fofoe nu, dama bu kere soro Yudafɔm nkpienkpienm n wɔ.

¹⁴ Saŋga bo ba di cεenkpiri n akɔ aju afien ni, na Yesu akɔ awura Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu, sukere minem. ¹⁵ Na Yudafɔm nkpienkpienm n ayo alekutura, na ba bisa ka, “I yo se ye ahin sɔnɔ n la nyini si n ɲusu sɔ a, bo be akere má i a?” ¹⁶ Na Yesu ase bu ka, “Deke bo m fa kere am ni, i ti má m tieŋgu kereewa, ama, m Si Nyɛmɛ bo wɔ sunma m ni, yiri kere m kabو m kere a. ¹⁷ Sɔnɔ kere bo i ɳa i yó Nyɛmɛ koroowa ni, ye i sí kabو m kereewa n ti a, nzɛn m kereewa n fite Nyɛmɛ dɔ, wara m tieŋgu kereewa. ¹⁸ Sɔnɔ kere bo i jɔjɔ i koroyanu, i mi koro ka bu kansi i wɔ, ama, bo i koro ka bu kansi sɔnɔ bo i sunma i ni, nyini sɔnɔ ni jɔjɔ nahɔrɛ a, na kɔrɛ be wo má i ɲu. ¹⁹ M ɳa Moyisi yo maari am Nyɛmɛ nɔaniɛ kpamaawa n a, má sɔ? Ama, am be n mmɔɔ su má i atin su. Ye nzu ti ye am koro ka am kun m a?” ²⁰ Na jama n ase i ka, “Ajini wo u ɲu. Nma koro ka i kun u a?” ²¹ Na Yesu ase bu ka, “Sa kun be lɛɛ, ye ma yo i n a, ye wɔ yo am kere alekutura n a. ²² Moyisi yo maari am nɔɔ ka am wura am nbaabiesɔm kɛnkennɛ lemɔcues cεen, nzɛn haari i tɔ Numiyi cεen n

mmɔɔ, am yo i, ama, má Moyisi yo boori i bu ka bu wura kənkenne n a, am nam yo boori i bu a. ²³ Am wura nbaabiesɔm kənkenne Njumiyi cɛen wɔ, adena má am bu nɔanie kpamaawa n bo Nyemɛ fa maari Moyisi ni ŋgbɛen, ye nzen ma tuntun sɔnɔ mɔmɔ kun Njumiyi cɛen n na wɔ nya laifie, nzu ti ye am afa yaa m ɲu a? ²⁴ Má am nies sɔnɔ nyunu dika na am di i jɔrɛ, ama, am si i wo nahɔrɛ su, na am nya di i jɔrɛ.”

Kabo minɛm bisaari ka Yesu ti Kristo Tiidefɔ n a

²⁵ Yesu seeri sɔ ni, na Yerusalemfɔm nbem abisa bu ɲuŋu nu ka, “Má ahin sɔnɔ n ye Yudafɔm nkpienkpienm koro ka bu kun i n a? ²⁶ Am nies e. Wɔ yi i ɲu fofoe nu ye i jɔjɔ a. Be suse má i pui mmɔɔ. Beni, Yudafɔm nkpienkpienm asi ka yiri ti Kristo Tiidefɔ n nahɔrɛ su n a. ²⁷ Ama, saŋga bo Kristo Tiidefɔ n ba baari, be sí má deke bo i fite. Ahin sɔnɔ n yiri, ya si deke bo i fite.” ²⁸ Na saŋga bo Yesu sukere Nyemɛ Sereebiri Awuru n nu ni, na wɔ tiɛn fanga su ase ka, “Am sunsun ka am si m nahɔrɛ su, nzen se? Ye am si deke bo m fite? Ma ba má ni m dɛɛ yiko nu wɔ. Yiri n bo wɔ sunma m ni ti nahɔrefɔ a, ama, am si má i. ²⁹ Mini si i a, dama m fite i dɔɔ, yiri sunmaari m a.” ³⁰ Nyini ti, na ba kpi ka bu tara i, ama, be afa má i saa akan má i, dama i saŋga nya ju má. ³¹ Na jama n dɔŋgu ayo i yarada, na ba se ka, “Saŋga bo Kristo Tiidefɔ n ba baari, i yó alekutura sam tara ahin sɔnɔ n wɔ, nzen se?”

*Kabo bu sunmaari tintinijinafɔm ka bu kɔ tara
Yesu ni*

³² Na Farasifɔm n ati kabo jama n sutu asuturi sukan Yesu jɔrɛ, na bu ni Nyɛmɛ sayoowa dɔŋgu-yofɔ nkpienkpienm n asunma tintinijinafɔm ka bu kɔ tara i. ³³ Na wɔ se ka, “M wó am dɔ saŋga kaan, na m nya bá kɔ yiri n bo i sunmaari m n dɔ. ³⁴ Am bá nienie m busu, na am ɲú má m. Deke bo m bá wo ni, am koro kɔ má dɔ.” ³⁵ Na Yudafɔm nkpienkpienm n abisa bu ɣuŋu nu ka, “Yiri koro ka i kɔ ni wɔ, ye yere koro ɣu má i a? I kó ya minem dɔ o, bo ba sandi awura Girikifɔm asiɛn su ni, na i kó kere Girikifɔm ni Nyɛmɛ jɔrɛ ni, nzen se a? ³⁶ I ɣa se wɔ lɛɛ? Bo i ɣa ya bá nienie i busu na ya ɲú má i ni, na bekun, deke bo i sukɔ ni, ya koro kɔ má dɔ.”

*Kabo cɔɔcɔ bo i yo Yesu yarada nya nzue n bo i
ma ɣgɔɔ ni*

³⁷ Cεenkpiri n awieeri cεen n ti cεenkpiri n tii a. Nyini cεen n na Yesu ayasu ajina, na wɔ tien faŋga su ase ka, “Sɔnɔ kere bo nzuehɔɛ ati i, i mi bra m dɔ na i ba nu. ³⁸ Dama ba kere i Nyɛmɛ Jɔrɛ Kadasi n nu ka, sɔnɔ kere bo i yo m yarada, ‘Nzuetin bo i ma ɣgɔɔ ni, i sóŋgi fite i mi ahorembaa su a.’ ” ³⁹ Yesu jɔjɔ niiri Awiewie Casi n wɔ, ka sɔnɔ kere bo i yo yiri Yesu yarada nyá Awiewie Casi ni. Nyini saŋga ni, Nyɛmɛ nya fa má i Awiewie Casi n ma má, dama wɔ nya wura má Yesu kpiri.

*Kabo Yesu dɛɛ ti, na jama n cɔɔ woori bu
ŋguŋgumi ni*

⁴⁰ Na jama n nu mine nbem tiiri kabo i seeri so ni, na ba se ka, “Ahin sōnō n ti Nyēmē nōanis kanfō n wō nahōrē su.” ⁴¹ Na nbem ase ka, “Yiri ti Kristo Tiidefō n a.” Ama, na nbem gusu ase ka, “Kristo Tiidefō ni fite má Galili da. ⁴² Ba kere i Nyēmē Jōrē Kadasi n nu ka Kristo Tiidefō ni yó Fēmē Davidi anuma a, na bu wú i Betilehēm, Fēmē Davidi bōsu wō.” ⁴³ Yesu dēs ti, na jama n nōcō awo bu ḥungumi, ⁴⁴ na nbem akoro ka bu tara i, ama, be afa má i saa akan má i.

Kabo Yudafōm nkpienkpienm ayo má Yesu yarada ni

⁴⁵ Na tintinijināfōm n akpie bu nyi akō Nyēmē sayoowa dōnguyofōm ni, ni Farasifōm n dō, na ba bisa bu ka, “Nzu ti ye am afa má i aba má?” ⁴⁶ Na tintinijināfōm n abō bu nu ka, “Be nya koro jōjō má kabo nyini sōnō n jōjō ni.” ⁴⁷ Na Farasifōm n abisa bu ka, “Wō daka ambērē gusu wō fan? ⁴⁸ Am nya ti ka Yudafōm nkpienkpienm wara Farasifōm n be ayo i yarada a? ⁴⁹ Ama, ahin jama n si má Nyēmē nōanis kpamaawa ni, nyini ti, Nyēmē ayo bu ḥgbēen.” ⁵⁰ Na Nikodemo bo i ti Farasifōm kun n na i yo kō ḥnuuri Yesu ni, ase bu ka, ⁵¹ “Ya dēs atin n su, kana ya ba di sōnō jōrē jaraki i, má ka ya bisa i na ya ti sa bo wō yo i n ka.” ⁵² Na ba bisa i ka, “Wōrō n mmōcō fite Galili wō? Kan Nyēmē Jōrē Kadasi n na a nié. A ḥjū má ka Nyēmē nōanis kanfō n be mmōcō fite Galili.”

[⁵³ Bu se sō wieeri ni, na bu kere asandi akō awuru.

8

¹ Na Yesu akɔ buka n bo bu fere i ka Oliva Buka n su, dama oliva bakam gɔ su wɔ.

Bara ajaafɔ n bo i saakiiri ajaa ciire n jɔrɛ

² Alecin ɳgarama fuun na Yesu akaaki akɔ Nyemɛ Sereebiri Awuru n nu. Na jama n kere aba atien bu nɔɔ i dɔ. Na wɔ tana sukere bu Nyemɛ nɔanis. ³ Na Nyemɛ nɔanis kerefɔm, ni Farasifɔm nbem afa bara ajaafɔ be bo bu kɔ taraari i ka i ni biesɔ da, na ba fa i ajina bu afien. ⁴ Na ba se Yesu ka, "Ya Kerefɔ, ya kɔ atara ahin bara n ka i susaaki ajaa ciire wɔ. ⁵ Nɔanis kpamaawa n bo Nyemɛ fa maari Moyisi n kere ka, nyini nbaram ɳusu sɔ, ya tu bu yabue bo kun bu. Nyini ti, ye wɔrɔ ɳa se?" ⁶ Bu seeri sɔ n na bu sɔ i ɳgesɛ, na bu jaraki i wɔ. Na Yesu abiri i tii asiɛŋgu sufa i saa maraka sukere asiɛŋgu. ⁷ Bu wo i bisa n su ni, na wɔ ye i tii su ase bu ka, "Bo i ɳa wɔ nya yo má satie am nu, ma i mi du mɔ tu i yabue." ⁸ Na wɔ kaaki abiri i tii sukere asiɛŋgu. ⁹ Bu tiiri sɔ ni, na bu kere alɔrɔki kun kun akɔ. Nkpienm ni du mɔ a. Na wɔ ka Yesu ni bara ni ɳgumi. ¹⁰ Na Yesu aye i tii su, na wɔ bisa bara n ka, "Bara, bu wo ni? Be ase má ka i ti ye ni ka bu kun u, nzen se?" ¹¹ Na bara n abɔ i nu ka, "Ai, m Mibie, be ase má ka i kún m." Na Yesu ase i ka, "Mini mmɔɔ se má ka be kún u. Kɔ, ama, má a yo satie kun."]

Kabo Yesu ɳa yiri ti durunya n nufɔm wein n ni

¹² Na Yesu akaaki ase jama n ka, "Mini ti durunya n nufɔm wein a. Bo i su m su kere wo

má awosin nu kun, ama, i nyá wein bo i ma ḥgco ni.” ¹³ Na Farasifom n ase i ka, “Woro, a sudi u ḥnu daani wɔ, be de má u daani n ka i ti nahore.” ¹⁴ Na Yesu ase bu ka, “Haari nzen m di m ḥnu daani n mmɔɔ, m daani diiwa n ti nahore wɔ, dama m si deke n bo m fite baari, na m kaaki si deke bo m sukɔ ni. Ama, amberɛ, am si má deke bo m fite, na am kaaki si má deke bo m sukɔ n gusu. ¹⁵ Ambere, am di jore kabo durunya n nufom di bu beŋgum jore n wɔ, ama, mini ni m tii, m di má be jore. ¹⁶ Ama, haari nzen m di mine jore n mmɔɔ, m jore diiwa n ti nahore wɔ, dama má mini ḥgumi di minem jore a, ama, mini ni m Si bo i sunmaari m ni di a. ¹⁷ Ba kere am Nyemɛ nɔanie kpamaawa n nu ka, nzen mine nnyɔ daani diiwa yo kun, nyini la ka i ti nahore wɔ lɛɛ. ¹⁸ Mini ni m tii di m ḥnu daani a, na m Si bo wɔ sunma m gusu di m daani.” ¹⁹ Na ba bisa i ka, “U si wo ni?” Na wɔ bɔ bu nu ka, “Am si má m ni m Si n be n mmɔɔ. Nzen má am si mini, má am si m Si n mmɔɔ.”

²⁰ Saŋga bo Yesu seeri sɔ ni, i wo minem kere su Nyemɛ Sereebiri Awuru n nu, fa dodo deke bo bu yi bu saraka ḥwaa fa ma Nyemɛ n wɔ. Ama, be akoro atara má i, dama i saŋga nya ju má.

Kabo Yesu seeri ka i fite má durunya n nu fen ni

²¹ Na Yesu akaaki ase bu ka, “M bá kɔ yaki am, na am bá nienie m busu, ama, am ḥjú má m, na am bá wu ni am satie ni. Deke bo m sukɔ ni, am koro kɔ má dɔ.” ²² Na Yudafom n abisa ka, “I ḥja deke bo i sukɔ ni, ya koro kɔ má dɔ. Nyini la ka, i kún i ḥnu wɔ lɛɛ, nzen se a?” ²³ Na wɔ se bu ka,

"Ambere fite durunya n nu fən wə, ama, mini fite aŋgoro wə. Ambere ti durunya n nu fən fəm wə, ama, mini fite má durunya n nu fen. ²⁴ Nyini ti ye ma se am ka, am wú ni am satie n a, dama nzen am yo má m yarada ka mini la sənəhərə n bo m se am ka m ti ni, am wú ni am satie n wə." ²⁵ Na ba bisa i ka, "Ye wərə la ḥma a?" Na Yesu ase bu ka, "Kabo m se am saŋga kere ni, m ti so ɔ. ²⁶ M la sa dəŋgu bo m jojə fa kə am də, na m la sa dəŋgu bo m fa di am jore jaraki am, ama, yiri bo i sunmaari m ti nahorefə ɔ, na deke bo i se m ni, nyini ye m kan kere durunya n nufəm a." ²⁷ Yesu seeri sə ni, ba si má ka i jojə niiri i Si Nyemə wə. ²⁸ Na wə se bu ka, "Am bá yee ri mini Adamande Wa n su baka jaanu n su, ye am sí ka mini la sənəhərə n bo m se am kabə m ti n a, na m yo má deke be m dəe yiko nu, ama, m se kabə m Si akere m wə. ²⁹ Yiri bo i sunmaari m n wo m də, wə nya yaki má m cəen be, dama saŋga kere m yo deke bo i sun i nu wə." ³⁰ I jojɔri sə ni, na jama n dəŋgu ayo i yarada.

Kabo Yesu seeri Yudafəm ka bu satie dəe ti ma ba yo akɔɔm n a

³¹ Na Yesu ase Yudafəm bo bu yo i yarada n ka, "Nzen am de m nəanie ni, am ti m susufəm wə nahore su. ³² Na am sí deke bo i ti nahore ni, na nahore ni má am nya am tii a." ³³ Na ba se i ka, "Ya ti Abraham anumam wə, be nya fa má ya yo má i akɔɔm. Ye nzu ti ye a ḥya ya nyá ya tii a?"

³⁴ Na Yesu ase bu ka, "Nahore ye m suse am a, ka, sənə kere bo i yo satie, i mi ti satie akɔɔ. ³⁵ Akɔɔbaa koro ka má awuru n nu saŋga kere,

ama, awurubaa yiri wo awuru n nu wɔ sanga kere. ³⁶ Nyini ti, nzen mini awurubaa n nya deeri am tii jiiri, am nyá am tii nahore su. ³⁷ M si ka am ti Abraham anumam wɔ, ama, am koro ka am kun m wɔ, dama am ade má m noanies ni. ³⁸ Deke bo mini aju i m Si dɔ n ye m suse am a, ama, amberē, deke bo am ti i am si dɔ, ye am yo a.” ³⁹ Na ba se i ka, “Ya si la Abraham.” Na wɔ se bu ka, “Nzen má am ti Abraham nbaam, má am yo i sayoowa a. ⁴⁰ Kabo i ti ni, ma se am nahore sam bo m tiiri i Nyemē dɔ n wɔ, ama, am koro ka am kun m wɔ. Abraham ayo má nyini be so. ⁴¹ Ambere, am yo am si sayoowa a.” Na ba se i ka, “Yere, ya ti má soma nbaam. Ya si la Nyemē ηgumi wɔ.” ⁴² Na Yesu ase bu ka, “Nzen má Nyemē ti am Si, má am koro m, dama m fiteeri Nyemē dɔ o, ye m baari fen n a. Ma ba má ni m dɛɛ yiko nu, ama, yiri sunmaari m a. ⁴³ Nzu ti ye am ti má m jojɔɔwa n bu a? Dama am koro de má m noanies n dɛɛ ti. ⁴⁴ Sitana ti am si wɔ, na am koro ka am yo kaboo am si koro n wɔ, i fite ka i bumboori kere, i ti sɔnɔ kunfɔ o, na i su má nahore su, dama nahore haari kun mmɔɔ wo má i dɔ, i dɛɛ la ka i bu kore wɔ, dama yiri ti korefɔ a, na yiri kaaki ti korefɔm kere si a. ⁴⁵ Ama, mini se nahore n ti, am de má m noanies ni. ⁴⁶ Am ηma koro kere m satie bo ma yo i a? Nzu ti ye m se am nahore, ye am de má m noanies n a? ⁴⁷ Sɔnɔ kere bo i ti Nyemē dɛɛ, i mi ti Nyemē noanies wɔ. Deke bo i ti na am ti má Nyemē noanies n la ka, am ti má i dɛɛm wɔ.”

Kabo Yesu ti kpiri tara Abraham ni Nyemē

nɔanis̄ kanfɔm ni

⁴⁸ Na Yudafɔm n ase i ka, “Bo ya ɳa a ti Samariyafɔ ɔ, na ajini wo u ɳu ni, i ti má nahɔre wɔ, nzɛn sɛ a?” ⁴⁹ Na Yesu ase bu ka, “Ajini wo má m ɳu, ama, m bu m Si n wɔ, ye ambere bu má m. ⁵⁰ M sukoro má ka minɛ wura m ɳu kpiri wɔ, be wo bère bo i koro ka i wura m kpiri, yiri ti jɔredifɔ a. ⁵¹ Nahɔre ye m suse am a, ka, sɔnɔ kere bo i bita m nɔanis̄ ni, i mi wú má fieo.”

⁵² Na ba se i ka, “Kisa, ye ya si ka ajini wo u ɳu a. Abraham ni Nyɛmɛ nɔanis̄ kanfɔm ni kere awu, ama, wɔrɔ ɳa sɔnɔ kere bo i bita u nɔanis̄ ni, i mi wú má fieo. ⁵³ A tara ya si Abraham bo wɔ wu n wɔ? I ni Nyɛmɛ nɔanis̄ kanfɔm kere awu. A bu u ɳu se wɔ?”

⁵⁴ Na Yesu ase bu ka, “Nzɛn m wura m ɳu kpiri, i ti ɳgbɛen wɔ. M Si wura m kpiri a, yiri bo am ɳa i ti am Nyɛmɛ ni, ⁵⁵ ama, am si má i. Mini si i a. Haari nzɛn m ɳa m si má i, m yó kɔrefɔ ka ambere wɔ. Ama, m si i, na m bita i nɔanis̄ ni. ⁵⁶ I yoori am si Abraham fie ka i ɳu m ba n nu, i ɳuuri i, na i ahore ajo.” ⁵⁷ Na ba se i ka, “A nya ju má afɔ aburunu, ye i yo se ye a ɳa a ɳuuri Abraham a?” ⁵⁸ Na Yesu ase bu ka, “Nahɔre ye m suse am a, kana bu ba wuuri Abraham ni, mini wo bère wɔ.” ⁵⁹ I seeri sɔ ni, na ba fa yabue ka bu bo kun i, ama, na wɔ lɔrɔki afite Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu.

¹ Na saŋga bo Yesu wo natiiri su ni, na wɔ ɳu sɔnɔ be, bu wuuri i ni, i ti anyinsin wɔ. ² Na i susufɔm n abisa i ka, “Ya Kerefɔ, nzu ti ye bu wuuri ahin sɔnɔ ni anyinsin a? I wufɔm yoori satie, nzɛn i dɛɛ satie a?” ³ Na Yesu ase bu ka, “I ti má i ni i wufɔm be mmɔɔ satie dɛɛ ti, ama, Nyemɛ koro ka minɛm ɳu kabø i yo alekutura sa fa ma i a. ⁴ Kabø wiɛ toko wo bɛrɛ ni, am ma ya yo yiri n bo wɔ sunma m juma ni. Ale bá san bo be koro yo má juma be. ⁵ Kabø m toko wo durunya n nu ni, mini ti durunya n nufɔm wein a.”

⁶ Yesu seeri sɔ ni, na wɔ yi nanzue ago asieŋgu, na wɔ fa akpita naaties afa abɔrɔki anyinsin nyumbaa nnyɔ n kere. ⁷ Na wɔ se i ka, “Kɔ na a kɔ ɳmisi u nyunu Silowam bura n nu.” Silowam n bu la ka, ba sunma i wɔ. Na wɔ kɔ aŋmisi i nyunu n na wɔ ɳu asi, na wɔ kaaki aba awuru.

⁸ Na i lamɔkɔm ni minɛm bo bu yo ɳuuri i saŋga kere ka i sere ni, abisa ka, “Má ahin sɔnɔ ni yo tana fɛn sere n a?” ⁹ Nbem ɳa, “Yiri a.” Nbem gusu ɳa, “Má yiri a. I feremafɔ a.” Na yiri n mmɔɔ ni i tii suse bu ka, “Mini a.” ¹⁰ Na ba bisa i ka, “Ye i yoori sɛ ye u nyumbaa n ateke a?” ¹¹ Na wɔ se bu ka, “Sɔnɔ n bo bu fere i ka Yesu ni, yiri kpitaari naaties bɔrɔkiiri m nyumbaa n a. Na wɔ se m ka m kɔ Silowam bura n nu, na m kɔ ɳmisi m nyunu. Na ma kɔ aŋmisi, kpeŋga na ma ɳu asi.” ¹² Na ba bisa i ka, “Ye yiri n wo ni?” Na wɔ se bu ka, “M si má.”

Kabo Farasifɔm bisaari sɔnɔ n fa kɔ i nyumbaa tekeewa n su ni

¹³ Na ba fa sɔnɔ n bo i yo tiiri anyinsin n akɔ Farasifɔm dɔ. ¹⁴ Nyini cɛen n bo Yesu kpitaari naaties na i fa tekeeri anyinsin nyumbaa n tiiri Njumiyi cɛen wɔ. ¹⁵ Nyini ti, na Farasifɔm gusu akaaki abisa i ka, “I yoori sɛ ye a ɳuuri asi a?” Na wɔ se bu ka, “I faari naaties bɔrɔkiiri m nyumbaa n a, na ma ɳmisi i, na ma ɳu asi.” ¹⁶ Na Farasifɔm nbem ase ka, “Ahin sɔnɔ n fite má Nyɛmɛ dɔ, dama i bita má Njumiyi cɛen ciire ni.” Ama, na nbem gusu ase ka, “I yo sɛ ye satiɛyofɔ koro yo alekutura sam ka ahin ɳusu sɔ a?” Na bu kere nɔɔ awo i ɳgungumi. ¹⁷ Na ba kaaki abisa sɔnɔ n bo i yo tiiri anyinsin bekun ka, “Ye wɔrɔ bo wɔ teke u nyumbaa ni, a bu i sɛ wɔ?” Na wɔ se ka, “I ti Nyɛmɛ nɔanie kanfɔ o.”

¹⁸ Yudafɔ nkpienkpienm n ade má ka i yo tiiri anyinsin wɔ, ye i ɳu asi kisa, má ka bu ba fereeri i si, ni i ni, ¹⁹ na ba bisa bu ka, “Am wa n bo am ɳa am wuuri i na i ti anyinsin ni, yiri la ahin? Ye i yoori sɛ ye i ɳu asi kisa a?” ²⁰ Na i si, ni i ni abɔ bu nu ka, “Ya si i ka i ti ya wa a, ya wuuri i anyinsin wɔ. ²¹ Ama, ya si má kabo i yoori barasu na i koro ɳu asi kisa ni, yere gusu kaaki si má sɔnɔ bo i tekeeri i nyumbaa ni. Wɔ ju i tieŋgu sɔnɔ, am bisa i, yiri mmɔɔ ni i tii sé am.” ²² Deke bo i ti na i si, ni i ni seeri sɔ ni, bu soroori Yudafɔ nkpienkpienm n ahore wɔ, dama Yudafɔ nkpienkpienm n adu mɔ ase ka sɔnɔ kere bo i seeri ka Yesu ti Kristo Tiidefɔ ni, bu fón i mi fite bu tieňtienbunɔɔ sɔɔ n nu wɔ. ²³ Nyini dɛɛ ti ye i si, ni i ni seeri ka, “Wɔ ju i tieŋgu sɔnɔ, am bisa yiri mmɔɔ ni i tii n a.”

²⁴ Na ba kaaki afere sɔnɔ n bo i yo tiiri anyinsin

n bekun, na ba se i ka, “Niε Nyεmε ti, na a jçjø nahore. Yere si ka ahin sɔnɔ n ti satieyofɔ o.” ²⁵ Na wɔ se bu ka, “Nzen i ti satieyofɔ o, i ti má satieyofɔ o, mini si má. Deke bo m si i n la ka, m yo tiiri anyinsin wɔ, ama, kisa m ɳu asi.” ²⁶ Na ba bisa i ka, “I yoori u sε wɔ, ye i tekeeri u nyumbaa n sε wɔ?” ²⁷ Na wɔ bɔ bu nu ka, “Ma du mɔ ase am kabø i tekeeri m nyumbaa ni, ye am ade má. Ye nzu ti ye am koro ka m kan kere am bekun a? Ambere gusu, am koro ka am yo i susufɔm wɔ, nzen sε?” ²⁸ Na ba tɔ i ɳu ni nzukɔ kprie ase i ka, “Wɔrɔ ti nyini sɔnɔ n susufɔ a, yere yiri, ya ti Moyisi dεe susufɔm wɔ. ²⁹ Ya si ka Nyεmε yo jçjɔori Moyisi dɔ a, ama, nyini sɔnɔ n yiri, ya si má i fiteebiri n mmɔɔ.”

³⁰ Na wɔ se bu ka, “Ahin ti alekutura wanla, am si má i fiteebiri, ama, wɔ teke m nyumbaa. ³¹ Ya si ka Nyεmε de má satieyofɔ nyεmesere, ama, sɔnɔ kere bo i su Nyεmε atin su, na i yo i sa koroowa, Nyεmε de i sere wɔ. ³² Fite durunya n bumboori, sɔnɔ be nya ti má ka be ateke sɔnɔ bo bu wuuri i na i ti anyinsin nyumbaa. ³³ Nzen má ahin sɔnɔ n afite má Nyεmε dɔ, má i koro yo má pui.” ³⁴ Na ba se i ka, “Wɔrɔ yiri, bu wuuri u satieyofɔ o, ye wɔrɔ koro ka a kere yere a?” Na ba fɔn i afite.

Kabo Yesu ɳa bo bu de má Adamande Wa n ti anyinsinm ni

³⁵ Yesu tiiri ka ba fɔn ayi sɔnɔ n ni, na wɔ kɔ aŋu i, na wɔ bisa i ka, “A yo Adamande Wa n yarada a?” ³⁶ Na sɔnɔ n abisa i ka, “M Mibie, yiri la ɳma a? Se m na m yo i yarada.” ³⁷ Na Yesu

ase i ka, “A ɳu i e, yiri la mini n bo m sujçjo u dɔ ni.” ³⁸ Na sɔnɔ n ase i ka, “M Mibie, ma yo u yarada.” Na wɔ kutu Yesu nyunu akansi i.

³⁹ Na Yesu ase ka, “M baari durunya n nu ka m ba di minem jɔre wɔ, na bo bu ɳu má asi n ɳú asi, na bo bu ɳu asi n yó anyinsinm.” ⁴⁰ Farasifɔm nbem bo bu woori i bi dɔ n tiiri sɔ ni, na ba se i ka, “Nka a ɳa a se ka yere gusu ti anyinsinm wɔ lεe fan?” ⁴¹ Na Yesu ase bu ka, “Nzen má am ti anyinsinm, má am la má ɳgasi, ama, kabo am nya ɳa am ɳu asi ni, am toko la ɳgasi lεe.”

10

Kabo Yesu boori miɛenu niiri bɔesasafɔ ni

¹ Na Yesu ase ka, “Nahɔre ye m suse am a, sɔnɔ bo i lɔrɔki wura nbɔem sɔɔ n nu, na wɔ fa má anɔ n nu awura má, i mi ti awiefɔ o, na i kaaki ti sɔnɔ bo i nati fin minem di wɔ. ² Sɔnɔ bo i fa anɔ n wura nbɔem sɔɔ n nu, yiri ti nbɔem sasafɔ n a. ³ Anɔ niɛfɔ ni teke anɔ n ma i a, na i fere i dεe nbɔem n duma, na i nbɔem ni ti i konvi, na i fa bu fite. ⁴ Nzen i nya faari i nbɔem kere fiteeri, i du bu mɔ o, na i dεe nbɔem n su i su, dama bu si i konvi. ⁵ Sɔnɔ bo bu si má i, bu sú má i su fieo, bu ɳmáti yaki i wɔ, dama bu si má i konvi.”

⁶ Na Yesu abo ahin miɛenu n akere bu, ama, ba ti má i bu.

Kabo Yesu ɳa yiri ti bɔesasafɔ kpa n ni

⁷ Ba ti má miɛenu n bu n ti, na Yesu akaaki ase bu bekun ka, “Nahɔre ye m suse am a, mini ti nbɔem anɔ n bo bu fa wura sɔɔ n nu n a. ⁸ Bere kere bo bu duuri m mɔ baari, na bu yo bu ɳu ka bu niɛ nbɔem su ni, bu ti awiefɔm wɔ, ni minem

bo bu nati fin minem di wō, ama, nbœm n ade má bu jōjōcwa ni. ⁹ Mini ti anō n a, na sōnō kere bo i fa m dēe anō n wuraari, i nyá tiide, na i wúra na i fíte, na i nyá i diire di. ¹⁰ Awiefō dēe la ka i ba wō o, na i kun, na i saaki. Mini aba ka bu nyá njōcō bo i la má arusu.

¹¹ Mini ti bœsasafō kpa n a. Bœsasafō kpa n tō i njōcō o, na i wu ma i nbœm ni. ¹² Padifō n bo ba fa i ka i sasa nbœm n ti má bœsasafō nahore su, na nbœm n ti má i dēem. Nyini ti, nzén i ba ḥuuri ka bedi suba, i ḥmati yaki nbœm wō. Na bedi n wura bu nu tara nbem, na bo ba ka n sandi. ¹³ I ti padifō n dēe ti, na i cēce wo má nbœm n nu, nyini ti ye i ḥmati yaki bu n a. ¹⁴⁻¹⁵ Mini ti bœsasafō kpa n a. Kabo m Si Nyemē si m na m si i ni, sō ye mini gusu si m dēe nbœm a, na bu gusu si m. Na m tō m dēe njōcō na m wu ma bu. ¹⁶ M la nbœs nyingga nbem bo bu ti m dēem, bo bu wo má ahin nbœm n nu. Wō yo daka ka m fa bu gusu ba wura ahinm n nu. Bere gusu tí m konvi na bu dé i, na bu yó kun na bu sasafō yó kun. ¹⁷ M tō m dēe njōcō fa ma m minem, na m káaki de i bekun, nyini dēe ti ye m Si koro m n a. ¹⁸ Be sude má m dēe njōcō ni m dō, ama, mini ni m tii sutō i m koroyanu a. M la atin bo m tō m dēe njōcō ni, na m kaaki la atin bo m de i bekun. M Si maari m nōo ka m yo sō a.”

¹⁹ Yesu seeri sō n dēe ti, na Yudafō nkpien-kpienm n nōo awo i ḥgunjumi bekun. ²⁰ Na bu dōngu n ase ka, “Ajini wo i ḥu, nyini dēe ti, wō bo fie a. Nzu ti ye am so am sui i dō a?” ²¹ Ama, nbem ḥa, “Má sōnō bo ajini wo i ḥu jōjōcwa la

ahin. Ajini yo se koro teke anyinsin nyumbaa?"

Kabo Yudafom keteeri Yesu ni

²² Fufuku saŋga na Yudafom ba sudi bu cœenkpiri n Yerusalem miε kpiri n nu, na bu tenge su kabu yo tekeeri Nyemε Sereebiri Awuru n ni, na bu yoori i dɔŋgu ni. ²³ Na Yesu sunati bara ye Solomon Lele n bo i wo Nyemε Sereebiri Awuru n nu ni. ²⁴ Na Yudafom nbem atien bu nɔɔ abara aye i, na ba bisa i ka, "Saŋga bɔnɔ ye a bá kan teke ya nyi a? Nzén wɔrɔ ti Kristo Tiidefɔ n a, se ya nahɔre kpain." ²⁵ Na Yesu ase bu ka, "Ma se am, ye am ade má a. Alekutura sam bo m yo bu m Si duma n nu ni, di m ɲu daani a. ²⁶ Ama, am yo má m yarada, dama am ti má m dεε nboem. ²⁷ M dεε nboem ti m konvi. M si bu, na bu su m su. ²⁸ M ma bu ɳgɔɔ bo i la má awieeri, na bu ká má ɳgbεen cœen be fiego. Be gusu koro fin má bu fite má m saa nu. ²⁹ M Si bo i faari bu maari m ni, tara deke kere faŋga, na be wo má bεre bo i koro fin bu fite m Si saa nu. ³⁰ Mini ni m Si ti deke kun wɔ."

³¹ Na Yudafom afa yabue bekun ka bu bo kun i. ³² Na Yesu ase bu ka, "Ma yo alekutura sakpam dɔŋgu, bo m Si kereeri m na am anju i, ye sa bɔnɔ ti ye am ɲa am kun m n a?" ³³ Na Yudafom n ase i ka, "Má sakpam bo a yo bu n be dεε ti ye ya ɲa ya kún u a, ama, bo a jɔjɔ wura Nyemε ɳgasí nu n ti, dama a ti adamande wɔ, ama, na a se ka a ti Nyemε wɔ." ³⁴ Na wɔ se bu ka, "Ba kere i am Nyemε Jore Kadasi n nu ka, Nyemε ɲa, 'Am ti ka Nyemε wɔ.' ³⁵ Be koro bu má Nyemε Jore Kadasi ni ɳgbεen. Nyemε yo seeri bu ka bu ti ka Nyemε wɔ, bεre bo bu deeri Nyemε nɔanis

ni, ³⁶ ama, mini yiri, m Si Nyemē ayi m, ye wō sunma m durunya n nu a. Ye nzu ti ye amberē ḥa ma kan ciire jōrē, dama m ḥa mini ti Nyemē Wa a? ³⁷ Nzen m yo má m Si juma ni, má am yo m yarada. ³⁸ Ama, nzen m yo bu na haari am yo má m yarada mmɔɔ a, am yo m juma n yarada, adena am si nahōrē su ka mini ni m Si n ti deke kun wō.” ³⁹ I seeri sō ni, na ba kpi ka bu tara i bekun, na wō lɔrɔki afite bu nu.

⁴⁰ Na Yesu akaaki akpiɛ akɔ Yodan kunma n buekun dɔ akɔ aju deke bo Yohane yo biɛreri minem Nyemē nzue ni, na wō wo dɔ. ⁴¹ Na jama beberebe aba i dɔ, na ba se ka, “Yohane ayo má alekutura sa be, ama, jɔjɔwa kere bo i yo jɔjɔ fa kɔɔri ahin sɔnɔ n ɲusu n ti nahōrē wō.” ⁴² Na mine dɔŋgu ayo i yarada dɔ.

11

Kabo Lazarosi wuuri ni

¹ Na sɔnɔ be bo bu fere i ka Lazarosi n ada tukpaki. I ninbaam la Mariya ni Marata. Bu bɔsu la Betani. ² Nyini Mariya n bo i niwa Lazarosi daari tukpaki ni, yiri ba faari tulaalee nvavanifɔ gɔɔri Yesu jaa su ye i faari i tiŋmies tintiin nunukaari i n a. ³ Na i ninbaa nbaabaram n asunma ka bu kɔ se Yesu ka, “Ya Mibie, u danfo n bo a koro i agaya n ada tukpaki.” ⁴ Yesu tiiri sō ni, na wō se ka, “Ahin tukpaki n ti má yiwee tukpaki, ama, i yo sō, na minem ɲu Nyemē jirima woowa kabɔ i ti, na Nyemē ma minem ɲu mini bo m ti i Wa n gusu jirima woowa.” ⁵ Tɔ, Yesu koroori Marata ni Mariya ni bu niwa Lazarosi.

6 Ama, i tiiri ka Lazarosi ada tukpaki ni, na wɔ ka deke bo i woori n cœen nnyo abuka su.

7 Nyini sin na Yesu ase i susufɔm ka, “Am ma ya kaaki kɔ Yudiya dɛɛ awɔrɛ n nu.” **8** Na i susufɔm n ase i ka, “Ya Kerefɔ, má anzɔni fen ye Yudafɔm ḥja bu tu yabue bo kun u n a? Ye a sukoro ka ya kpie ya nyi kɔ dɔ bekun n a?” **9** Na Yesu ase bu ka, “Fa ḥngarama kɔ ju naaso, m ḥja i ti wiɛ kun wɔ e. Sɔnɔ bo i nati wiesu bo má i jaa, dama durunya n nu wein ni ma i ḥju asi a. **10** Ama, sɔnɔ bo i nati kɔŋguɛ bo i jaa, dama wein wo má i dɔ.” **11** Yesu jɔjɔɔri sɔ n sin, na wɔ kaaki ase bu ka, “Ya danfo Lazarosi adaafi, ama, m sukɔ na m kɔ teŋge i lɛɛ.” **12** Na i susufɔm n ase i ka, “Ya Mibie, nzɛn wɔ daafi wɔ, i nyá laifie.” **13** Kabo Yesu seeri n la ka, Lazarosi awu wɔ, ama, i susufɔm bɛrɛ sunsun ka i ḥja wɔ daafi nahɔrɛ su wɔ. **14** Nyini ti, na Yesu ase bu kpain ka, “Lazarosi awu. **15** Ama, ambere dɛɛ ti, wɔ yo m fie ka ma wo má dɔ, adena am yo yarada. Am ma ya kɔ i dɔ.” **16** Na Tomasi bo bu fere i ka Ndaa n ase i lamɔkɔ susufɔm n ka, “Am ma yere gusu kɔ, nzɛn bu kɔ kuunri i a, na ya ni yiri kere awu.”

Kabo Yesu ḥja yiri teŋge minɛm yiwee nu ni

17 Saŋga bo Yesu kɔ juuri ni, i ḥnuuri ka ba se Lazarosi i lenna lɛɛ. **18** Betani ni Yerusalem miɛm waari má ni i benju. **19** Na Yudafɔm dɔŋgu aba Marata, ni Mariya dɔ ka bu ba dada bu ahore, bu niwa n bo wɔ wu n dɛɛ ti. **20** Marata tiiri ka Yesu suba ni, na wɔ kpa i atin, ama, na Mariya aka awuru. **21** Na Marata ase Yesu ka, “M Mibie, nzɛn

má a woori fən, má m niwa n awu má. ²² Ama, haari ni nyini mmɔɔ, m si ka deke kere bo a sere Nyemē, i yó i ma u.” ²³ Na Yesu ase i ka, “U niwa ni téŋge i yiwee n nu bekun.” ²⁴ Na Marata ase i ka, “M si ka i bá teŋge i yiwee nu jina cεen, saŋga bo Nyemē bá teŋge minem bu yiwee nu ni.” ²⁵ Na Yesu ase i ka, “Mini ti sɔnɔ bo i teŋge minem bu yiwee nu, na i má bu ŋgɔɔ n a. Sɔnɔ kere bo i yo m yarada, haari nzen i wuuri, i nyá ŋgɔɔ. ²⁶ Na sɔnɔ kere bo i la ŋgɔɔ na i yo m yarada, i mi wu má fieo. A yo ahin jɔjɔcwā n yarada a?” ²⁷ Na Marata ase i ka, “M Mibie, ma yo yarada ka wɔrɔ ti Nyemē Wa, Kristo Tiidefɔ n a, bo i ḥa i súnma i durunya n nu ni.”

Kabo Yesu suunri ni

²⁸ Marata seeri sō n sin, na wɔ kaaki akɔ afere i niwa Mariya bɛnlɛ, na wɔ se i ka, “Ya Mibie n aba, i ḥa a bra.” ²⁹ Mariya tiiri sō ni, i kaba bereki yasuuri wɔ, na wɔ kɔ i dɔ. ³⁰ Nyini saŋga, na Yesu nya ju má mie n nu, i toko wo deke bo Marata kɔ tuuri i n wɔ. ³¹ Na Yudafɔm bo bu woori awuru n nu Mariya bi, na bu sudada i ahore ni, bu ŋuuri kabø i bereki yasu fiteeri ni, na ba su i su. Bu sunsuunri ka i sukɔ deke bo bu seeri Lazarosi n wɔ, na i kɔ sun. ³² Saŋga bo Mariya kɔ juuri deke bo Yesu wo n na i ŋuuri i ni, na wɔ kutu i nyunu, na wɔ se i ka, “M Mibie, nzen má a woori fən, má m niwa n awu má.” ³³ Yesu ŋuuri ka i susun ni, ni kabø Yudafɔm n bo bu suuri i su baari n gusu wo sun su ni, na i ahore asaaki, na wɔ mi i ŋumi. ³⁴ Na wɔ bisa bu ka, “Am seeri i ni wɔ?” Na ba se i ka, “Ya Mibie, bra na a ba niɛ.” ³⁵ Na Yesu asun. ³⁶ Nyini ti na

Yudafom n ase ka, “Am niε kabو i koro i agaya barasu a.” ³⁷ Ama, na bu nbem ase ka, “Yiri n bo i teke anyinsin n nyumbaa ni, má i koro tuntun má sɔnɔ ni, na i wu má, nzen se?”

Kabo Yesu tegeeri Lazarosi i yiwee nu ni

³⁸ Na Yesu ahore asaaki bekun, na wɔ kɔ deke bo bu seeri Lazarosi ni. I ti yabue bue fajkunma wɔ, ye bu faari i seeri nu a, na ba fa yabue nyiŋga atɔ ano ni. ³⁹ Na Yesu ase bu ka, “Am ba yi yabue ni.” Na sɔnɔ n bo wɔ wu n niwa Marata ase i ka, “M Mibie, kisa wɔ bun, dama bu seeri i nyuma lenna lɛɛ.” ⁴⁰ Na Yesu ase i ka, “Ma se má u ka, nzen a yoori m yarada, a ɳú Nyemé jirima woowa kabо i ti barasu?” ⁴¹ I seeri sɔ ni, na ba lakati yabue ni. Na wɔ ye i tii su angoro, na wɔ se ka, “M Si, m da u asi ka a de m sere. ⁴² M si ka saŋga kere a de m sere wɔ, ama, ahin minem bo bu jina fen n dɛɛ ti, ye m seeri sɔ a, adena bu yo m yarada ka wɔrɔ sunmaari m a.” ⁴³ I sereeri Nyemé n wieeri ni, na wɔ tiɛn ase ka, “Lazarosi, fite.” ⁴⁴ Na sɔnɔ n bo wɔ wu n afite fajkunma n nu. Tani pɔɔndiiri i saa, ni i jaa, na tani kun pɔɔndiiri i tii. Na Yesu ase bu ka, “Am nyaŋgi yi tani n na am ma i kɔ.”

Kabo bu seseeri su ka bu kun Yesu ni

⁴⁵ Yudafom dɔŋgu bo bu baari Mariya dɔ ɳuuri sa n bo Yesu yoori i ni, na ba yo i yarada. ⁴⁶ Na bu nbem akɔ Farasifom n dɔ akɔ ase bu kabø Yesu ayo ni. ⁴⁷ Na Farasifom ni Nyemé sayoowa dɔŋguyofɔ nkpienkpienm n afere Yudafom tere-terefom ni, na ba tiɛn bu nɔɔ. Na ba se ka, “Ye ya yo se wɔ? Am niε e, ahin sɔnɔ ni suo alekutura

sayoowam dɔ̄ŋgu. ⁴⁸ Nzɛn ya yaki i na i suo so, minɛm kere yó i yarada a, na Roma yikofɔm bá saaki ya Nyɛmɛ Sereebiri Awuru ni, na bu kún ya minɛm ni.” ⁴⁹ Na bu nu sɔ̄nɔ̄ be bo bu fere i ka Kayafasi ni, bo i ti Nyɛmɛ sayoowa dɔ̄ŋguyofɔm kere kpien nyini afɔ̄ n ase ka, “Amberɛ, am si má pui. ⁵⁰ Am si má kabø i ti n wɔ̄, nzɛn se? Ka nzɛn am ma sɔ̄nɔ̄ kun wu maari minɛm kere, i ti ye ni bo ya minɛm kere bá wu ni.” ⁵¹ Má i koroyanu ye i seeri sɔ̄ a, ama, yiri ti Nyɛmɛ sayoowa dɔ̄ŋguyofɔm kere kpien nyini afɔ̄ n ti, ye Nyɛmɛ ma i seeri ka Yesu wú ma Yudafɔm n a. ⁵² Na má bɛrɛ ɲgumi dɛɛ ti ye i wú a, ama, adena i tien Nyɛmɛ nbaam nɔ̄o, na bu yo kun, bɛrɛ bo ba sandi akɔ̄ asiɛn nbem n su. ⁵³ Nyini dɛɛ ti, fite nyini cɛɛn n fa kɔ̄, na ba sesɛ su ka bu kun Yesu.

⁵⁴ Nyini dɛɛ ti, wɔ̄ yi má i ɲu fofoe nu anati má Yudafɔm nu kun. Ama, i fiteeri bɛrɛ ni, na wɔ̄ kɔ̄ awɔ̄re be bo i wo dodo boro kpantain dɛɛ bue ni, na i ni i susufɔm n akɔ̄ awo mie n bo bu fere i ka Efirayim n su.

⁵⁵ Nyini saŋga, wɔ̄ ka kaan, na Yudafɔm di bu Butara cɛɛnkpiri ni, na minɛ dɔ̄ŋgu afite ahɛmɛm aba Yerusalem mie kpiri n nu, na bu ba kpakpara bu ɲu fin ka, na cɛɛnkpiri n nya ju. ⁵⁶ Na ba nienie Yesu busu, na saŋga bo bu wo Nyɛmɛ Sereebiri Awuru n nu ni, na ba bisa bu ɲuŋu nu ka, “Am sunsun se wɔ̄? I bá cɛɛnkpiri ni? Ya de má ka i bá.” ⁵⁷ Ama, Nyɛmɛ sayoowa dɔ̄ŋguyofɔ̄ nkpienkpienm ni, ni Farasifɔm n ama nɔ̄o ka sɔ̄nɔ̄ kere bo i si deke bo Yesu wo, i se bu na bu kɔ̄ tara i.

12

*Kabo Mariya faari tulaalee nvavanvanifč gčori
Yesu jaam su ni*

¹ Na saŋga bo i ba kaari lesen, na bu di Butara cεenkpiri ni, na Yesu akč Betani, Lazarosi bčsu, yiri bo Yesu tengeeri i yiwee n nu ni. ² Na ba su Yesu wčfč dč. Marata faari diire n ba maari bu a, Lazarosi gusu woori minčm bo bu ni Yesu diiri diire n nu. ³ Na Mariya afa tulaalee nvavnani bo i la go agaya tuwa bambaka kun, na wč fa agč Yesu jaa su, na wč fa i tiijmies tintiin anunuka i jaam kεrε su, na tulaalee ni nvani ade awuru n kεrε. ⁴ Na Yesu susufčm kun bo bu fere i ka Yudasi Isikariyoti bo i bá tč Yesu n abisa ka, ⁵ “Nzu ti ye bara n atč má tulaalee n na i nya ɿwaabeberebe, na ya fa ma yaarifčm a?” ⁶ I ti awiefč n dεe ti ye i seeri sč a, má ka i cεcε wo yaarifčm nu wč. Yiri ti bu ɿwaa bitafč a, na i suwč ɿwaa n be saŋga saŋga. ⁷ Na Yesu ase ka, “Yaki Mariya bεnle, i dεe nzee bo i sufa yo m fa kč m yiwee cεen lεe. ⁸ Dama am ni yaarifčm ni wo bεre saŋga kεrε a, ama, am ni mini koro wo má bεre saŋga kεrε.”

⁹ Yudafčm beberebe tiiri ka Yesu woori dč ni, na ba ba i dč, má ka Yesu ɿgumi ti ye bu baari a, ama, bu baari ka bu ba ɿu Lazarosi n bo Yesu tengeeri i yiwee n nu n wč. ¹⁰ Nyini dεe ti, na Nyemē sayoowa dčnguyofč nkpienkpienm n asese su ka bu kun Lazarosi gusu. ¹¹ Dama i dεe ti ye Yudafčm dčngu akaaki bu sin abo bu a, ye ba yo Yesu yarada n a.

Kabo Yesu wuraari Yerusalem ka feme dεε su ni

¹² Na alecin na jama n bo bu baari ka bu ba di Butara cεenkpiri n ati ka Yesu suba Yerusalem miε kpiri n nu. ¹³ Na ba kpiεkprie kpakpa nyawa akɔ akpa i atin, na bu subo kuyigindi, bu ŋa, "Hosana. Ya kansi Nyεmε.

Terefie wo yiri n bo i suba Micera n dεε duma n nu n dɔ.

Terefie wo Yisareliƒom feme n dɔ."

¹⁴ Na Yesu aŋu kaakobaa be, na wɔ fun atana su, kabu ba kere i Nyεmε Jore Kadasi n nu ni,

¹⁵ "Amberε Siyonfɔm, má am soro sere.

Am niε, am feme ni suba n a,
i fun kaakobaa wɔ."

¹⁶ Nyini saŋga, i susufɔm nya si má nyini sam n bo ba yo n kere bu. Má ka saŋga bo Yesu ba tengeeri i yiwee n nu, na bu ŋuuri i jirima woo-wa n sin, na ba nya atenje su, ka ba kere i Nyεmε Jore Kadasi n nu ka bu yó i sɔ ɔ, na ba kaaki atenje su, ka ba yo i sɔ nahore su. ¹⁷ Na jama n bo bu yo woori Yesu dɔ, saŋga n bo i fereeri Lazarosi fiteeri faŋkunma n nu, na i tengeeri i yiwee n nu ni, na bu sukan labari ni. ¹⁸ Nyini alekutura sa n bo i yoori i na minem tiiri n dεε ti, na ba kpa i atin. ¹⁹ Na Farasifɔm n ase bu ŋuŋu nu ka, "Am aŋu má i? Ya koro yo má pui kun. Yiri ye durunya n nufɔm kere susu i su n a."

Kabo Girikifɔ nbem ba bisaari Yesu busu ni

²⁰ Minem bo bu baari Yerusalem miε kpiri n nu Butara cεenkpiri n saŋga n ka bu ba su Nyεmε ni, bu nbem ti Girikifɔm wɔ. ²¹ Na ba ba Filipu dɔ, i fite miε n bo bu fere i ka Besayida na i wo

Galili awɔrε n nu n wɔ. Na ba se i ka, “Njabiε, ya koro ka ya ɳu Yesu wɔ.” ²² Na Filipu akɔ ase Andere, na bu nnyc n kere akɔ ase Yesu. ²³ Na Yesu ase ka, “Sanga n aju bo Nyεmε wúra mini Adamande Wa n kpiri. ²⁴ Nahɔrε ye m suse am n a, má ka alembaa awura fa nu, na wɔ kpɔrɔ, i ti i tii wɔ. Ama, nzɛn i wuraari fa nu na i kpɔrɔɔri, ye i wúra mbaa beberebe a. ²⁵ Sɔnɔ kere bo i koro i ɳgɔɔ, i mi bá fun i, ama, sɔnɔ kere bo i koro má i ɳgɔɔ durunya n nu fɛn, i mi bá nya ɳgɔɔ bo i la má awieeri. ²⁶ Sɔnɔ kere bo i su m, wɔ yo daka ka i mi su m su, na deke bo m wo ni, m amusuisufɔ gusu wó dɔ o. Na sɔnɔ kere bo i suuri m, m Si Nyεmε wúra i mi kpiri.”

Kabo Yesu jɔjɔ fa kɔɔri i yiwee n jɔrε su ni

²⁷ Na Yesu ase ka, “Kisa, m ahore asaaki, ye m se se wɔ? M koro se ka, m Si Nyεmε, yi m fite ahin anyumboro bo i suba m dɔ n nu, nzɛn se? Ai, m koro se má sɔ, dama nyini dɛɛ ti ye m baari a. ²⁸ M dɛɛ bo m se la ka, m Si, kere kabu jirima woowa ti.” Na akonvi be atien afite angoro ase ka, “Ma du mo akere kabu m jirima woowa ti, na m káaki kere i bekun.” ²⁹ Jama n bo bu jina Yesu bi n tiiri akonvi ni ɳga ni, na bu nbem ase ka, “Nzue akpura.” Na nbem gusu ase ka, “Nyεmε mεrεkε ajɔjɔ i dɔ a.” ³⁰ Na Yesu ase bu ka, “Amberε dɛɛ ti ye akonvi n jɔjɔɔri a, má mini dɛɛ ti a. ³¹ Saŋga n aju bo Nyεmε dí durunya n nufɔm jɔrε, na i fón yi Sitana bo i ti bu fεmε ni. ³² Ama, mini, bu ba yeeri m su jinaari angoro baka jaanu n su, m cín sɔnɔ kere ba m

dō.” ³³ Kabo i yo seeri sō n kere yiwee n bo i bá wu i n wō.

³⁴ Na jama n ase i ka, “Ya ti i Nyemē Jōre Kadasi n nu ka, Kristo Tiidefō ni wo bēre saŋga kere. I wú má. Ye i yoori sē ye wōrō ḥa, wō yo daka ka bu bá yeeeri Adamande Wa n su jinaari aŋgoro baka jaanu n su a? Ye Adamande Wa n la ḥma a?” ³⁵ Na Yesu ase bu ka, “Mini bo m ti wein ni, m wo am nu kisa, ama, m cé má. Nyini dēs ti, am nya wo ni wein ni, am sunati wein nu wō, na má awosin tu am. Sōnō kere bo i wo awosin nu, i mi si má deke bo i sukō ni. ³⁶ Am nya wo ni wein ni, am yo i yarada, na m má am yo wein dēs nbaam.” Yesu seeri sō ni, na wō fite bu nu akō afie deke be, na má be ḥu i.

Kabo Yudafōm ayo má Yesu yarada ni

³⁷ Yesu yo yoori alekutura sam dōŋgu na ba ḥu i, haari ni nyini mmōo, ba yo má i yarada.

³⁸ Nyini ma Nyemē nɔanis kanfō Esaya jōre n bo i yo kereeri n yo yiiwa. I ḥa,

“M Nyemē Fēmē, ḥma ade jōre n bo ya kan i n a?

Ye ḥma ye a yi u yiko akere i a?”

³⁹ Nyini dēs ti, ye ba koro ayo má Yesu yarada n a. Kabo Esaya akaaki ase ka,

⁴⁰ “Nyemē ama ba yo anyinsim
na má bu ḥu asi,

na wō ma bu ahore ayo kekereke

na má bu ti i nɔanis n bu,

adenā má bu kaaki ba i dō

na bu nya laifie.”

⁴¹ Esaya yo ḥuuri Yesu jirimā woowa n dēs ti, ye i kaanri i ḥu jōre n a. ⁴² Yudafō nkpienkpienm

dɔ̄ngu mmɔ̄o yoori Yesu yarada, ama, bu soroori Farasifɔ̄m n ahore n dɛ̄s ti, ba koro ayi má bu ɲu fofoe nu. Nzén bu yiiri bu ɲu ka ba yo i yarada, Farasifɔ̄m ni fón bu fite bu tientienbungɔ̄o n nu wɔ̄. ⁴³ Dama Yudafɔ̄ nkpienkpienm n yo koroori adamande kansi taraari Nyemé dɛ̄s.

Kabo Yesu seeri ka i nɔ̄anie ni dí minem jɔ̄re ni

⁴⁴ Na Yesu atien ase ka, “Sɔ̄nɔ̄ kere bo i yo m yarada, má mini ɲgumi ye i yo m yarada, ama, i yo bo wɔ̄ sunma m n gusu yarada a. ⁴⁵ Na sɔ̄nɔ̄ kere bo i nie na i ɲuuri m, ti ka wɔ̄ ɲu m Si Nyemé bo i sunmaari m n lɛ̄s. ⁴⁶ Mini bo m ti wein n aba durunya n nu, adena sɔ̄nɔ̄ kere bo i yo m yarada, i wó má awosin nu. ⁴⁷ Sɔ̄nɔ̄ kere bo i ti m nɔ̄anie n na i de má i, m di má i mi jɔ̄re, dama ma ba má ka m ba di durunya n nufɔ̄m jɔ̄re wɔ̄, ama, m baari ka m ba de bu tii ji wɔ̄. ⁴⁸ Sɔ̄nɔ̄ kere bo i kete m, na i de má m nɔ̄anie ni, i jɔ̄redifɔ̄ wo bɛ̄re wɔ̄. Nɔ̄anie n bo ma jɔ̄jɔ̄ i ni, yiri dí i mi jɔ̄re jina cɛ̄en n a. ⁴⁹ Dama má m koroyanu ye m kan sɔ̄ a, ama, m Si n bo wɔ̄ sunma m ni, yiri maari m nɔ̄o, kereeri m nɔ̄anie kun kun kere bo m jɔ̄jɔ̄ i n a. ⁵⁰ M si ka i nɔ̄anie maawa n ti deke bo i ma ɲgɔ̄o bo i la má awieeri n wɔ̄. Nyini dɛ̄s ti, kabu m Si seeri m ni, sɔ̄ ye m jɔ̄jɔ̄ a.”

13

Kabo Yesu ɲmisiiri i susufɔ̄m n jaa ni

¹ Alecin bo má bu di Butara cɛ̄enkpiri n ni, na Yesu asi nu ka saŋga n aju bo i fíte durunya n nu

kaaki kɔ i Si Nyεmε dɔ. Na i dεe tiengu minem bo bu wo durunya n nu na i koro bu ni, i koro bu sɔ o haari i kɔ ju i fanya nyaari. ² Na kɔŋguε saŋga bo bu wo diire n di su ni, na Sitana awura Yudasi, Simon Isikariyoti wa n tii nu ka i tɔ Yesu ma i kpɔfɔm. ³ Na Yesu asi nu ka i Si Nyεmε afa deke n kere awura i saa nu, na i kaaki si ka i fiteeri Nyεmε dɔ baari a, na i káaki kɔ i dɔ o. ⁴ Na wɔ nya yasu ajina, na wɔ yi i tanleε n ase, na wɔ fa papawo abo i wi nu. ⁵ Na wɔ sa nzue agɔ nyaŋga nu, na wɔ bo i bu sunmisi i susufɔm n jaa, na wɔ fa papawo n bo i bo i wi nu ni sunuka bu jaam. ⁶ I ba kpuraari Simon Petoro, na wɔ bisa Yesu ka, "M Mibie, na wɔrɔ ba ɳmisi m dεe jaa?" ⁷ Na Yesu ase i ka, "Sa bo m suo i ni, a koro ti má i bu kisa, ama, fa kɔ fa ba, a bá ti i bu." ⁸ Na Petoro ase i ka, "Ai, a ɳmisi má m jaa haari durunya n ba yasu." Na Yesu ase i ka, "Nzen ma ɳmisi má u jaa, m ni wɔrɔ akpaaki lεe." ⁹ Dɔ na Simon Petoro anya ase i ka, "M Mibie, nzen i ti sɔ a, má a ɳmisi m jaa ɳgumi, ama, ɳmisi m saam ni m tii kere." ¹⁰ Na Yesu ase i ka, "Sɔnɔ anya abie nzue, ɳka i ɳmisi i jaa a, i bie má nzue kun, dama i ɳjunie kere ti casi wɔ. Amberε, am ti casi wɔ, ama, má am kere." ¹¹ Yesu siiri bo i bá tɔ i ma i kpɔfɔm ni, nyini ti ye i ɳa má bu kere ti casi n a.

¹² I ɳmisi bu jaam wieeri ni, na wɔ fa i tanleε n awura, na wɔ kɔ atana i tanaabiri ni. Na wɔ bisa bu ka, "Kabo ma yo am ni, am ati i bu? ¹³ Am fere m ka am Kerefɔ o, na am kaaki fere m ka am Mibie. Am jɔjɔ nahɔre wɔ, dama m ti sɔ o. ¹⁴ Tɔ. Kisa na mini bo m ti am Mibie, ni am Kerefɔ,

na ma ɳmisi am jaam ni, wɔ yo daka ka ambere gusu ɳmisi am beŋgum jaam sɔ. ¹⁵ Dama ma yo akere am lɛɛ, na am gusu yo am beŋgum kabo ma yo am ni.” ¹⁶ Na wɔ se bu ka, “Nahore ye m suse am a, akɔɔ koro tara má i mibie, na bekun sunmafo gusu koro tara má bo i sunmaari i ni. ¹⁷ Nzɛn am sin ahin n kere, na am yoori sɔ, terefie wo am dɔ.

¹⁸ M sujɔjɔ ni má am kere wɔ, dama m si bo ma du mɔ ayi bu ni. Ama, kabo ba kere i Nyemə Jore Kadasi n nu ni, i ti ye ni ka i yo yiwa, ka, ‘Sɔnɔ n bo m ni yiri saŋga di diire taale kun nu, yiri akaaki m jaa tufɔ n a.’ ¹⁹ M suse am sa bo i bá yo wɔ lɛɛ, na i ba yoori, na am yo m yarada ka mini la sɔnɔhore n bo ma se am kabo m ti n a. ²⁰ Nahore ye m suse am a, sɔnɔ kere bo i de sɔnɔ bo m sunma i ni, i mi ade mini wɔ lɛɛ, na sɔnɔ kere bo i de mini, i mi ade yiri bo i sunmaari m wɔ lɛɛ.”

Kabo Yesu seeri ka Yudasi tó i ma i kpɔfɔm ni

²¹ Yesu seeri bu sɔ wieeri ni, na i ahore asaaki akɔ asin su, na wɔ se bu kpain ka, “Nahore ye m suse am a, am nu kun bá tɔ m ma m kpɔfɔm a.”

²² Na i susufɔm n abirisi, sunie bu ɳuju nu, ama, ba si má bo i yó nyini sa n ni. ²³ Bu nu kun be bo Yesu koro i agaya n tana mata Yesu. ²⁴ Na Simon Petoro abo i nyumbaa i dɔ ka i bisa Yesu ka, i ni ɳma a? ²⁵ Na yiri n acin adodo Yesu, na wɔ bisa i ka, “Ya Mibie, a ni ɳma a?” ²⁶ Na Yesu ase i ka, “Sɔnɔ n bo m kpie too n bo toro n nu na m fá ma i ni, yiri lɛɛ.” Na wɔ fa too n abo toro n nu, na wɔ fa ama Yudasi, Simon Isikariyoti wa ni. ²⁷ Yesu faari too n maari Yudasi wieeri ni, na

Sitana awura i tii nu, na Yesu ase i ka, “Sa n bo a ḥa a yó i ni, kɔ yo i ndende.” ²⁸ Ama, bu kere bo bu woori diire n di su ni, bu be mmɔɔ asi má deke n bo i ti na Yesu seeri i sɔ ni. ²⁹ Yudasi tiiri bu ḥwaa bitafɔ n dɛɛ ti, bu nbem sunsun ka Yesu ḥa i kɔ to deke be na bu fa di cœenkpiri n wɔ, wara i kɔ yi ḥwaa n be fa ma yaarifɔm wɔ. ³⁰ Yudasi diiri too n wieeri ni, na wɔ yasu afite akɔ. Nyini saŋga ni, i ti kɔŋgues wɔ.

Kabo Yesu maari bu nɔanie maawa fɔfɔrɛ ni

³¹ Yudasi fite kɔ wieeri ni, na Yesu ase ka, “Kisa ye Nyɛmɛ wúra mini Adamande Wa n kpiri a, na m dɛɛ ti ye minɛ wúra m Si Nyɛmɛ kpiri a. ³² Na nzen bu wuraari Nyɛmɛ kpiri m dɛɛ ti, Nyɛmɛ gusu wúra m kpiri, na Nyɛmɛ má i yo kisa bère.” ³³ Na wɔ se bu ka, “M nbaam, m cé má am nu fen. Am bá nienie m busu fie wɔ, na kabo m yo seeri Yudafɔm ni, sɔ ye m suse am kisa, ka am koro kɔ má deke bo m sukɔ ni. ³⁴ Nɔanie maawa fɔfɔrɛ ye m sufa ma am n a, yiri la ka, am koro am beŋgum. Kabo ma koro am ni, am koro am beŋgu sɔ. ³⁵ Nzen am koro am beŋgu, nyini ye sɔnɔ kere si ka am ti m susufɔm a.”

Kabo Yesu seeri ka Petoro kéte kpe nsan ka i si má i ni

³⁶ Na Simon Petoro abisa i ka, “Ya Mibie, a kó ni wɔ?” Na Yesu abɔ i nu ka, “Deke bo m sukɔ ni, a koro su má m su kisa, ama, saŋga suba bo a bá su m su.” ³⁷ Na Petoro akaaki abisa i ka, “Ya Mibie, nzu ti ye m koro su má u su kisa? Nzeñ i yo yiwee mmɔɔ a, m wú u dɛɛ ti.” ³⁸ Na Yesu abisa i ka, “A koro wu m dɛɛ ti? Nahɔrɛ ye m

suse u a, kana akɔnyuma bá bo, a kéte kpe nsan su ka a si má m.”

14

Kabo Yesu ḡa yiri ti atin n bo sɔɔn koro fa i sukɔ Nyemɛ dɔ ni

¹ Na Yesu ase i susufom n ka, “Má am ma am ahore saaki. Am yo Nyemɛ yarada, na am yo m gusu yarada. ² M Si Nyemɛ dika n nu, sɔɔm sunnu dɔ, nzen má i ti má sɔ, má m se má am. M kó na m kɔ sese woobiri su se am. ³ Na nzen m kɔ sese woobiri n su seeri am, m káaki ba fa am kɔ deke bo m kó wo ni, na deke bo m wó ni, am gusu wó dɔ o. ⁴ Na deke bo m sukɔ ni, am si atin ni.” ⁵ Na Tomasi ase i ka, “Ya Mibie, ya si má deke bo a sukɔ ni, ye ya yo se si atin n a?” ⁶ Na Yesu ase i ka, “Mini ti atin n a, ni nahore, ni ɲgɔɔ n a. Mini ɲgumi ti atin n bo sɔɔn koro fa i na i kɔ m Si Nyemɛ dɔ a. ⁷ Nzen má am siiri m, má am si m Si mmɔɔ, ama, fa nyuma fa kɔ, am asi i, na am aju i.”

⁸ Na Filipu ase i ka, “Ya Mibie, kere ya u Si ni, deke bo ya koro i kere lɛɛ.” ⁹ Na Yesu abisa i ka, “Filipu, bo m ni ambere awo bère ace so n na a si má m? Sɔɔn kere bo wɔ ḡu mini aju m Si lɛɛ, ye nzu ti ye am ḡa m kere am m Si n a? ¹⁰ A yo má yarada ka m ni m Si n ti deke kun wɔ, nzen se? Jore n bo ma jojɔ ama am ni, má m tiɛŋgu jɔjɔwa, ama, m Si bo m ni yiri ti kun ni, yo i juma. ¹¹ Bo m ḡa, m ni m Si n ti deke kun ni, am yo m yarada. Nzen má nyini, am yo m yarada sam bo m yo bu n dɛɛ ti. ¹² Nahore ye m suse am n a. Sɔɔn kere bo i yo m yarada, yiri

mmɔɔ yó ahin sam bo m yo bu ni, na i yó bo bu tara ahin mmɔɔ, dama m suko m Si dɔ o. ¹³ Na deke kere bo am fa m duma fa sereeri i, m yó i ma am, adena mini Baa ni má minem wura m Si kpiri. ¹⁴ Na nzen am ba faari m duma fa sereeri m deke be, m yó i ma am.”

Kabo Yesu jɔjɔ fa kɔɔri Awiewie Casi n su ni

¹⁵ Na Yesu ase bu ka, “Nzen am koro m, am dé m nɔanie maawam ni. ¹⁶ M sére m Si Nyemé, na i má am Bukafɔ fɔfɔrɛ bo i bá wo am dɔ saŋga kere. ¹⁷ Yiri la Awiewie Casi n bo i se nahɔrɛ ni. Durunya n nufɔm koro de má i, dama bu ɲu má i, na bekun bu kaaki si má i, ama, amberɛ si i, dama i wo am dɔ, na i bá wo am nu. ¹⁸ M kɔɔri, m yaki má am na am ka ayikam, m káaki ba am dɔ. ¹⁹ Wɔ ka kaan na durunya n nufɔm ɲu má m kun, ama, amberɛ ɲu m. M la ɲgɔɔ n dɛɛ ti, am gusu nyá ɲgɔɔ. ²⁰ Nyini cɛɛn n ye am sí ka mini ni m Si n ti deke kun a, na mini ni amberɛ gusu ti deke kun wɔ. ²¹ Sɔnɔ kere bo i de m nɔanie maawam, na i su i su, i mi ti bo i koro m a, na bo i koro m ni, m Si gusu koro yiri wɔ, na mini mmɔɔ kóro i mi, na m yí m ɲu kere i.”

²² Na Yudasi, má Yudasi Isikariyoti ni, ase ka, “Ya Mibie, nzu ti ye a yí u ɲu kere yere a, ye a yí má u ɲu kere má durunya n nufɔm a?” ²³ Na Yesu ase i ka, “Sɔnɔ kere bo i koro m, i dé m nɔanie ni, na m Si mmɔɔ kóro i mi, na ya bá, na ya bá wo i dɔ. ²⁴ Sɔnɔ kere bo i koro má m, i dé má m nɔanie ni. Nɔanie n bo ma jɔjɔ i ni, i ti má m dɛɛ nɔanie, i ti m Si n bo i sunmaari m dɛɛ wɔ.

²⁵ M toko wo am dɔ, ye m suse am ahin kere a, ²⁶ ama, m Si Nyemé súnma Bukafɔ ni, m duma

n nu, yiri la Awiewiε Casi ni, yiri kérē am deke kérē a, na i káaki tenge am su fa kō deke kérē bo ma kere am ni.”

²⁷ Na wō se bu ka, “Ahoreda n ye m sufa ma am n a. M dεε ahoreda n ye m sufa ma am a. Má kabō durunya n nufōm ma am ahoreda ye m suma am n a. Má am ma am ahore saaki, má am soro sere. ²⁸ Am ati ka ma se ka, ‘M kó na m káaki ba am dɔ bekun.’ Nzén má am koro m, má am ahore jō ka m sukō m Si n dō, dama m Si tara m. ²⁹ Sa bo wō nya yo má lεε, ye ma se am n a, adena i bá yoori, na am yo m yarada. ³⁰ M jójō má am dō jōre beberebe kun, dama Sitana bo i ti durunya n nufōm tii ni suba. Ama, i koro yo má m pui. ³¹ M koro ka durunya n nufōm si ka, m koro m Si ni, nyini dεε ti ye m yo deke kérē bo i se m ka m yo i n a.”

Na wō se bu ka, “Am yasu na ya kō.”

15

Kabo Yesu ḡa yiri ti baka n ni i tii nahore su n a

¹ Na Yesu ase bu ka, “Mini ti baka n bo i su suuwa nahore su a, ye m Si Nyemē ti nyini baka n fie niefō. ² Asambaa kérē bo i wo m su na i su má, m Si kpie i ji wō, na asambaa kérē bo i wo m su na i su, i kpiekpie i nyawa n yo i dɔŋgu wō, na i su nyunyumi. ³ Jōre n bo m jójō maari am ni, yiri adu mō ayo am casi a. ⁴ Am wo ni mini na m gusu wo ni ambere. Kabo baka asambaa be wo má bēre bo i koro su i ḡumí, má ka i wo baka n su. So ye am gusu koro su má, má ka am wo m dō.

⁵ Mini ti baka n a, ye ambere ti asambaam ni, sɔnɔ kere bo i wo m dɔ, na mini mmɔɔ wo i dɔ, i mi su suuwa nyunyumi wɔ, dama am koro yo má pui, má ka am awo m dɔ. ⁶ Sɔnɔ kere bo i wo má m dɔ, bu kpis i ji wɔ, kabø bu kpis baka asambaa na i wu n wɔ, na bu tiɛn bu nɔɔ wura sin nu na bu je ni. ⁷ Nzɛn am wo m dɔ, na m nɔanie n wo am ahore su, deke kere bo am koroori i, na am sereeri Nyemɛ, am nyá i. ⁸ Nzɛn am su suuwa nyunyumi, nyini kere ka am ti m susufɔm a, na i wura m Si kpiri. ⁹ Kabø m Si koro m ni, sɔ ye mini mmɔɔ koro am a, am wo ni m koro ni. ¹⁰ Ma de m Si nɔanie maawam n dɛɛ ti ye i koro m a. Nzɛn am gusu de m nɔanie maawam ni, m gusu kóro am sɔ o. ¹¹ Mä se am ahin sam na am ahore jɔ kabø m ahore ajo n wɔ, na am ahore jɔ n kɔ sin su. ¹² M nɔanie maawa n la ka o, am koro am beŋgu kabø m koro am ni. ¹³ Koro be wo má ahin koro n sin, ka sɔnɔ wu i danfom ti. ¹⁴ Nzɛn am su m nɔanie maawa n su, am ti m danfom wɔ lɛɛ. ¹⁵ M fere am m danfom wɔ, m fere má am ka m akɔɔm kun, dama sɔnɔ akɔɔ si má i mibie sayoowa kere, ama, deke kere bo ma ti i m Si dɔ ni, ma fa akere am. ¹⁶ Má ambere yiiri m a, ama, mini ayi am ase ka am kɔ su suuwa bo i wó bère sangha kere, na deke kere bo am bá fa m duma n sereeri m Si, i yó i ma am. ¹⁷ Nɔanie maawam n bo m sufa ma am la ka, am koro am beŋgum.”

Kabo Yesu ḡa durunya n nufɔm kpɔ i susufɔm ni

¹⁸ Na Yesu asa su ase bu ka, “Nzɛn durunya n nufɔm kpɔ am, am si nu ka o, ba du mɔ akpɔ mini wɔ, ye bu nya ba sukɔ am n a. ¹⁹ Nzɛn

má am ti durunya n nufóm dëe miném, má bu koro am kabó bu koro bu bengu n wó. Ama, bo ma yi am afite durunya n nufóm nu, na am ti má durunya n nufóm dëe miném n ti, ye bu kpó am n a. ²⁰ Má am ma am wara fi ka ma se am ka, akóo tara má i mibie. Nzen bu yo kereeri m wuwuruwa, so ye bu kéré am gusu wuwuruwa a. Na nzen bu yo deeri m nōanie, bu dé am gusu dëe ni. ²¹ Bu yó am nyini n kéré, m dëe ti, dama bu si má m Si bo i sunmaari m ni. ²² Nzen má ma ba akan má m ḥu jore akere má bu, má bu si má ka ba yo satie, ama, kisa na ma kan akere bu ni, bu koro kan fite má nu ka ba yo má satie. ²³ Sóno kéré bo i kpó m, i kpó mini ni m Si n kéré wó lese. ²⁴ Ma yo alekutura sam bo ba ḥu i. Be wo má béré bo i koro yo nyini alekutura sam so. Nzen má ma yo má nyini alekutura sam na ba ḥu má i, má be fa má bu ḥgasi ka bu ti satiéyofóm. Ama, kisa, ba ḥu nyini n kéré, na bu toko kpó m ni m Si ni. ²⁵ Nyini ma kabó ba kéré i Nyémé Jore Kadasi n nu n ayo yiiwa n a, ka, ‘Bu kpó m kpó ḥgbéen wó.’

²⁶ Na Bukafo n bo m súnma i fite m Si dɔ na i bá am dɔ ni, yiri ti Awiewie Casi n bo i kere kabó Nyémé ti nahore su n a, yiri dí m ḥusu daani kere am a. ²⁷ Na am gusu di m daani, dama m ni ambéré wo béré a, fite m juma n bumboori ba ju ni kisa.

16

¹ M suse am ahin sam kéré bo bu bá yo n wó, na bu ba yoori, na má am kaaki am sin bo m. ² Bu bá fón yi am fite bu ti entienbungó ssom n

nu, ama, saŋga suba bo bu bá kun am, na bu súnsun ka bu susu Nyemé wɔ. ³ Bu si má m ni m Si n dεε ti, ye bu yó nyini sam kere n a. ⁴ Ma se am sam bo bu bá yo lεε, na i saŋga ba juuri, na am téŋge su ka m yo seeri am.”

Kabo Awiewie Casi n juma ti barasu ni

Na Yesu asa su ase bu ka, “M ni ambere yo woori bumboori n dεε ti, ye ma yo ase má am ahin kere a. ⁵ Ama, kisa m sukaaki kɔ yiri bo i sunmaari m n dɔ o, ye am be akoro abisa má m ka, ‘Ye a sukɔ ni wɔ?’ ⁶ Bo ma se ka m kó yaki am dεε ti, am ahore asaaki agaya. ⁷ Ama, nahore ye m suse am n a, i ti am buka su wɔ ka m kɔ, dama nzen má m kɔ má, má Bukafɔ ni bá má, ama, nzen m kɔri, m súnma i am dɔ. ⁸ I baari, i kéré durunya n nufɔm deke bo i ti satie, na i kéré bu deke bo i ti sakpa na i kɔ atin su Nyemé dɔ, na i káaki kere bu kabo Nyemé bá di sɔnɔ kere jɔrɛ barasu. ⁹ I kéré bu deke bo i ti satie, dama bu yo má m yarada. ¹⁰ Na i kéré bu deke bo i ti kpa na i kɔ atin su Nyemé dɔ, dama m sukɔ m Si n dɔ o, na am ɲú má m kun. ¹¹ Na i káaki kere bu kabo Nyemé bá di sɔnɔ kere jɔrɛ, dama Nyemé adi Sitana bo i ti durunya n nufɔm kere tii n jɔrɛ ayo i ɲgbɛen.

¹² M toko la jɔrɛ dɔŋgu bo má m se am, ama, am koro de má i kéré kisa. ¹³ Ama, Awiewie Casi n bo i se nahore n ba baari, yiri kéré am nahore atin kere a, dama jɔrɛ kere bo i kán kere am ni, má i dεε yiko nu ye i fá kan, ama, kabo Nyemé kere i ni, sɔ ye i kán, na i kéré am sam bo bu bá yo ni. ¹⁴ Yiri wúra m kpiri a, dama i kán m ɲu

jɔrε kere am. ¹⁵ Deke kεrε bo i ti m Si dεε, i ti m dεε wɔ, nyini dεε ti ye ma se am ka, i kán m ɳu jɔrε kere am n a.”

Kabo Yesu kaanri ahoresaaki ni ahorejɔ jɔrε ni

¹⁶ Na Yesu ase bu ka, “Wɔ ka kaan na am ɳú má m, ama, i ba yoori kaan buka su na am ɳú m bekun.” ¹⁷ Na i susufɔm n nbem abisa bu ɳuɳu nu ka, “Nzu jɔrε ye i jɔjɔɔri i sɔ n a? I ɳa, wɔ ka kaan na ya ɳú má i, ama, i ba yoori kaan buka su, ya ɳú i bekun. Ye wɔ kaaki ase bekun ka, i sukɔ i Si dɔ o.”

¹⁸ Na ba kaaki abisa bu ɳuɳu nu ka, “Ye ahin dεε, i ba yoori kaan n bu la ka se wɔ lεε? Ya si má i jɔjɔɔwa n bu.”

¹⁹ Na Yesu afɑ nu ka bu koro ka bu bisa i nyini jɔjɔɔwa n bu wɔ. Na wɔ bisa bu ka, “Bo m seeri ka wɔ ka kaan na am ɳú má m, ama, i ba yoori kaan buka su, am ɳú m bekun n ye am subisa am ɳuɳu nu, na am si i bu, nzɛn se?

²⁰ Nahɔrε ye m suse am a, ambɛrε bá sun na am kóko, ama, na durunya n nufɔm bere ahore jɔ. Ambɛrε ahore bá saaki, ama, am ahoresaaki ni bá kaaki ahorejɔ. ²¹ Nzɛn bara anya akutu ka i wu baa, i la ahoresaaki, dama i wahara sanga ye wɔ ju a, ama, i ba wuuri baa n wieeri, i téŋge má i wahara n bo wɔ sin n su kun, dama baa n bo wɔ wu i durunya n nu n ti, i ahore ajo. ²² I ti sɔ o, am gusu dɔ, kisa, am la ahoresaaki, ama, m bá ɳu am bekun, na am ahore jɔ bo sɔnɔ koro dé má am ahorejɔ n am dɔ. ²³ Nyini cεen ni, am bísa má deke be busu m dɔ. Nahɔrε ye m suse am a, deke kεrε bo am sereeri m Si ni, m duma

n nu, i yó i ma am. ²⁴ Am nya sere má m Si deke be m duma n nu haari ni nyuma. Kisa am sere i, na am nyá i, na am ahore jó kó sin su.”

Kabo Yesu akunma durunya n ni

²⁵ Na Yesu ase bu ka, “Ma se am ahin n kere anyundere nu wó lës, saŋga suba bo m bó má am anyundere kun, ama, m kán m Si ḥu jore kere kpain kere am a. ²⁶ Nyini cœen ni, am fá m duma n fa sere Nyemé, má mini sere Nyemé ma am a. ²⁷ Yiri m Si ni i tii koro am a, dama am koro m na am ayo yarada ka m fite i dō o. ²⁸ M fiteeri m Si dō o baari durunya n nu a, ye kisa m sufite durunya n nu kaaki kó i dō a.”

²⁹ Na Yesu susufom n ase i ka, “Kisa a jɔjɔ ya dō weinwein wó, a bo má ya anyundere kun. ³⁰ Ama, kisa ya si ka a si deke kere, wó ti má ye ni ka be bisa u deke be, dama kana bu ba bisa u deke be, a si kabu bu koro ka bu bisa u ni, nyini ma ya si ka a fite Nyemé dō n a.”

³¹ Na wó bisa bu ka, “Am ayo yarada kisa? ³² Ama, saŋga suba bo wó ju awie, bo am kere bá sandi yaki mini ḥgumi, na sɔnɔ kere kó i dika, ama, m wo má m ḥgumi, dama m Si Nyemé wo m dō. ³³ Ma se am ahin kere na am la ahoreda m dō. Am ḥú kekereke durunya n nu, ama, am fa ahoresi, dama ma kunma durunya ni.”

17

Kabo Yesu sereeri Nyemé maari i susufom n ni

¹ Yesu seeri sɔ wieeri ni, na wó ye i tii su anie angoro na wó sere Nyemé. I ḥa, “M Si, saŋga n aju. Wura mini u Wa n kpiri, adena m gusu wura

u kpiri. ² Dama a ma m yiko ka m niε minem kere su, na bo a fa bu ama m ni, m má bu ŋgɔɔ bo i la má awieeri. ³ Wɔrɔ ŋgumi ti Nyemē nahɔrɛ su a. Na mine bo bu si u, na bu si mini Yesu Kristo n bo a sunmaari m ni, bɛre la ŋgɔɔ bo i la má awieeri n a. ⁴ Ma wura u kpiri durunya n nu, dama ma yo juma n bo a ma m ka m yo i n awie. ⁵ M Si, sanja bo durunya nya bo má i bu ni, m yo woori u dɔ o, ye a wura m kpiri a. Kisa, kaaki wura m kpiri u dɔ bekun.

⁶ Minem n bo a yiiri bu fiteeri durunya n nu fen, ma kere bu kabø a ti barasu. Bu tiiri u dɛem wɔ, ye a faari bu maari m a, ye ba de u nɔanie n a. ⁷ Kisa bu si ka deke kere bo a fa ama m ni, fite u dɔ o. ⁸ Dama nɔanie n kere bo a jɔjɔ fa maari m ni, m gusu ajɔjɔ ama bu, ye ba de i, ye ba si ka i ti nahɔrɛ ka m fiteeri u dɔ o, ye ba yo yarada ka wɔrɔ sunmaari m a. ⁹ M susere u ma bɛre wɔ, má bo bu wo durunya n nu ni, ama, minem bo a fa bu ama m ni, bɛre ye m sere u ma bu a, dama bu ti u dɛɛ minem wɔ. ¹⁰ M minem kere ti u dɛem wɔ, ye u dɛem gusu kere ti m dɛem, ye ba ma minem aju m jirima woowa ni. ¹¹ Kisa, m suba u dɔ lɛɛ, m ká má durunya n nu fen kun, ama, bɛre ká fen wɔ. M Si, wɔrɔ bo a ti casi ni, yo bu kanda u duma n bo a fa maari m n yiko nu, na bu yo deke kun, kabø mini ni wɔrɔ ti kun ni. ¹² Sanja bo m woori bu dɔ ni, m yoori bu kanda u duma n bo afa ama m yiko nu wɔ. M niɛeri bu su, na bu be aka má ŋgbɛɛn, má ka bo wo ka ŋgbɛɛn haari i ni kunnu ni, adena kabø ba kere i Nyemē Jɔrɛ Kadasi n nu n yo yiiwa.

¹³ Kisa m suba u dɔ lɛɛ, ama, m toko wo

durunya n nu ye m j̄ej̄e ahin j̄ej̄cowa n na bu nya m d̄ē ahorej̄o n k̄o sin su. ¹⁴ Ma fa u n̄oanie n afa ama bu, na kabو m ti má durunya n nu f̄en f̄o be ni, s̄o ye bu gusu ti má durunya n nu f̄en f̄om a, nyini d̄ē ti, durunya n nuf̄om koro má bu j̄ere. ¹⁵ M susere má u ka a yi bu fite durunya n nu w̄o, ama, m susere u ka a kanda Sitana satieyof̄o ni, na i yaki bu. ¹⁶ Kabo m ti má durunya n nu f̄en f̄o ni, s̄o ye bu gusu ti má durunya n nu f̄en f̄om a. ¹⁷ U n̄oanie n ti nah̄re w̄o. Ma u n̄oanie n bo i ti nah̄re n yo bu casi. ¹⁸ Kabo a sunmaari m durunya n nu ni, s̄o ye m gusu asunma bu a. ¹⁹ Bere d̄ē ti, ye ma fa m ḥu ama u a, adena b̄ere gusu fa bu ḥu ma u nah̄re n d̄ē ti.

²⁰ M susere má u ma má b̄ere ḥumi w̄o, ama, m susere u ma minem bo bu bá yo m yarada ahinm d̄ē n̄oanie kaanwa n ti w̄o. ²¹ M Si, m sere u ka a ma bu k̄ere yo kun, kabو a wo m d̄o, na m gusu wo u d̄o ni, ma b̄ere gusu wo ya d̄o, adena durunya n nuf̄om yo yarada ka w̄or̄o sunmaari m a. ²² U jirima woowa n bo a maari m ni, ma fa ama bu, na bu yó kun kabو m ni w̄or̄o ti kun ni. ²³ M wo bu d̄o, na u gusu wo m d̄o, nyini ma bu yo deke kun kabо a koro ka bu ti n a, na durunya n nuf̄om si ka w̄or̄o sunmaari m a, na kabо a koro m ni, a koro u minem gusu s̄o o.

²⁴ M Si, m koro ka a ma minem bo a fa bu ama m n bá wo m d̄o, deke bo m wo ni, na bu ḥu m jirima woowa n bo a fa maari m ni, dama saŋga bo a nya ayi má durunya n ye a koro m a. ²⁵ M Si, w̄or̄o yo sa k̄ere bo i k̄o atin su n a, durunya n nuf̄om si má u, ama, mini si u, na ahinm gusu

si ka wɔrɔ sunmaari m a. ²⁶ Ma kere bu kabø a ti barasu, na m toko sukere bu wɔ, adenø koro n bo a koro m n wó bu nu, na m ni bɛre yó kun.”

18

Kabo bu kɔɔri ka bu kɔ tara Yesu ni

¹ Yesu sereeri Nyemé wieeri ni, na i ni i susufɔm n ayasu akɔ akpiɛs Kedɔrɔn nzuetin n buekun dɔ, deke bo baka fie be wo ni, na ba kɔ awura baka fie n nu. ² Yudasi bo i sutɔ Yesu ma i kpɔfɔm ni si dika n nu, dama Yesu ni i susufɔm nati tiɛn bu nɔɔ dɔ cɔ saŋga saŋga. ³ Na Yudasi aba dɔ. Sojam su i su, ni tintinijinafɔm bo Nyemé sayoowa dɔŋguyofɔm nkpienkpienm n ni Farasifɔm asunma bu n buka su. Bu bita fitanam, ni wura sinm, ni biɛsɔya neŋgem. ⁴ Yesu si sa kere bo i bá tu i ni, na wɔ kpa bu atin abisa bu ka, “Am koro ɳma a?” ⁵ Na ba bɔ i nu ase i ka, “Ya koro Yesu Nazaretifɔ n wɔ.” Na wɔ se bu ka, “Yiri la mini.” Yudasi bo i tɔɔri i ni jina sojam n nu. ⁶ Yesu seeri ka, “Yiri la mini” ni, na bu kere akɔkɔ bu sin akpakpaasi asiɛŋgu. ⁷ Na wɔ kaaki abisa bu bekun ka, “Am koro ɳma a?” Na ba se i ka, “Ya koro Yesu Nazaretifɔ n wɔ.” ⁸ Na wɔ se bu ka, “Ma se am ka yiri la mini. Nzɛn am koro mini wɔ, am ma ahin minɛm bɛre kɔ.” ⁹ I seeri so ni, na i nɔaniɛ bo i yo jɔjɔri i n ayo yiwa, ka, “Minɛm bo a fa bu ama m ni, m ma má bu be ka má ɳgbɛen.” ¹⁰ Nyini saŋga Simon Petoro jina bita takobe, na wɔ cin awɔrɔ i akpiɛs sɔnɔ be sui, i saa fɔmbɔrɔ dɛɛ ni, nyini sɔnɔ n ti Nyemé sayoowa dɔŋguyofɔm kpien n akɔɔ ɔ. Bu fere i ka Malikusi. ¹¹ Na Yesu ase Petoro ka,

"Fa u takobe n wura i buε nu. A ḥa má m ḥu anyumboro n bo m Si afə ama m n wɔ?"

Kabo bu taraari Yesu kɔɔri bu kpiɛn Anasi dɔni

¹² Na sojam, ni bu kpiɛn, ni Yudafɔm nkpiɛnkpiɛnm n tintinijinafɔm n atara Yesu acici i nyama. ¹³ Bu du mɔ faari i kɔɔri sɔnɔ be bo bu fere i ka Anasi n dɔ o ka. Anasi sibie la Kayafasi. Kayafasi ti Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn n nyini afɔ n a. ¹⁴ Yiri Kayafasi ti bo i yo seeri Yudafɔm ka i ti ye ni ka sɔnɔ kun wu ma minem kere n a.

Kabo Petoro keteeri ka i si má Yesu ni

¹⁵ Bu taraari Yesu suko ni, na Simon Petoro ni Yesu susufɔ n kun asu i su akɔ. Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn n si nyini Yesu susufɔ n dɛs ti, ye i suuri Yesu su wuraari yiri Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn n gisan nu a. ¹⁶ Ama, na Petoro yiri aka ajina dasin anɔ n nu, na yiri susufɔ n bo Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn n si i ni afite, na wɔ ba afani n bo i jina kanda anɔ n dɔ, na wɔ sere i atin na wɔ fa Petoro awura. ¹⁷ Na afani n bo i jina kanda anɔ n abisa Petoro ka, "Wɔrɔ mmɔɔ ti nyini cɔns n susufɔm nu kun wɔ, má sɔ?" Na Petoro ase i ka, "Ai, m ti má bu kun."

¹⁸ Ayere saŋga lɛɛ, na Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm kpiɛn ni ngbefenɛm, ni tintinijinafɔm atɔrɔ sin wo tun su, na Petoro gusu ajina bu bi sutun sin n be.

Kabo Nyɛmɛ sayoowa dɔŋguyofɔm n kpiɛn n diiri Yesu jɔrɛ ni

19 Na Nyemē sayoowa dōnguyofōm n kpien n abisa Yesu fa kō i susufōm n jōrē, ni kabo i keree-wa n ti barasu ni. **20** Na Yesu ase i ka, “Sanja kere m jōjō sōnō kere nyunu wō, na m kere bu Nyemē nōanis ni bu tientienbungōsōm n nu, ni Nyemē Sereebiri Awuru n nu, deke bo Yudafōm kere tiēn bu nōcō ni, m kan má jōrē be fiesewa nu. **21** Ye nzu ti ye a bisa m a? Bisa minem bo bu tiiri m keree-wa n ka m seeri bu sē wō. Bērē si kabo m seeri bu n a.” **22** Yesu seeri sō ni, na tintinijinafō n bo i jina dodo i n abo i nyōcōnu, na wō bisa Yesu ka, “Sō ye a bo Nyemē sayoowa dōnguyofōm kpien n nu a?” **23** Na Yesu ase i ka, “Nzēn ma jōjō jōrē bo wō kō má atin su, kan na m ti. Ye nzēn bo ma se n ti nahōrē, nzu ti ye a bo m nyōcōnu a?” **24** Na Anasi ama ba fa i ni nyama ciciwa n sō akō Kayafasi bo i ti Nyemē sayoowa dōnguyofōm n kpien n dō.

Kabo Petoro keteeri bekun ka i si má Yesu ni

25 Simon Petoro jina woori sin n tun su ni, na ba bisa i ka, “Wōrō mmōcō ti i susufōm kun wō, má sō?” Na Petoro akete, i ḥa, “Ai, m ti má bu kun.” **26** Na Nyemē sayoowa dōnguyofōm kpien n akōcō be, i dikafō la sōnō n bo Petoro kpie yiiri i sui ni, na wō se Petoro ka, “Ma ḥu má u ka a wo i bi baka fie n nu dō?” **27** Na Petoro akete bekun, kpeñga akonyuma abo.

Kabo bu faari Yesu baari Gomina Pilato dō ni

28 Na alecin ḥgarama fun na ba fa Yesu afite Kayafasi dika n nu, na ba fa i akō gomina n dika, bu fere gomina n ka Pilato. Yudafōm awura má gisan nu, adena má bu yo bu ḥu fin, na bu koro

di má Butara cœenkpiri ni. ²⁹ Nyini ti, na Pilato afite aba bu dō dasin abisa bu ka, “Ahin sōnō n bo am afa i aba m dō ni, i ḷgasi la bōnō?” ³⁰ Na ba se i ka, “Nzēn má wō do má ḷgasi be, má ya fa má i ba má u dō.” ³¹ Na Pilato ase bu ka, “Amberē mmōc ni am tii fa i kō di i jōrē kabō am jōredi atin kere ni.” Na Yudafōm n ase i ka, “Ya la má atin bo ya kun sōnō.” ³² Bu seeri sō ni, adena Yesu nōaniē n bo i seeri kabō i bá wu barasu n yo yiiwa.

³³ Na Pilato akaaki awura gisan n nu, na wō fere Yesu abisa i ka, “Wōrō ti Yudafōm Fēmē n a?” ³⁴ Na Yesu abisa i ka, “U dēe sunsunni nu lēe, nzēn be seeri u a?” ³⁵ Na Pilato abisa i ka, “M ti Yudafō? U minēm ni Nyēmē sayoowa dōnguyofōm nkpienkpienm ni faari u baari m dō a. A do nzu ḷgasi wō?” ³⁶ Na Yesu ase i ka, “M fēmēya n ti má durunya n nu fēn fēmēya. Nzēn má m fēmēya n ti durunya n nu fēn fēmēya, má m susufōm bá kun lue m busu, na má be koro tara má m wura má Yudafōm saa nu. Ama, m fēmēya n ti má durunya n nu fēn dēe.” ³⁷ Na Pilato abisa i bekun ka, “N̄ka a ti fēmē wō lēe?” Na Yesu ase i ka, “Bo a ḷja m ti fēmē ni, i ti sō o. Bu wuuri m durunya n nu ka m ba di nahōrē n daani wō. Na sōnō kērē bo i su nahōrē n su, i de m nōaniē n wō.” ³⁸ Na Pilato abisa i ka, “Nahōrē la nzu wō?”

Kabo bu maari nōc ka bu kun Yesu ni

Pilato seeri i sō, na wō kaaki afite akō Yudafōm dō akō ase bu ka, “Ma ḷju má i ḷgasi be wō do i. ³⁹ Ama, am la am yoowa be bo i ma m atin ka m yi dansaraka kun ma am Butara cœenkpiri n di

sanga. Am koro ka m yi ambere Yudafom Feme ni ji ma am a, nzem se?" ⁴⁰ Na ba tien ase ka, "Má yiri. Ya koro Barabasi wɔ." Barabasi ti sɔnɔ bo i nati fin minem di wɔ.

19

¹ Na Pilato ama ba fa Yesu akɔ afin i ŋgbere. ² Na sojam n awura i tanlɛɛ kɔkɔrɛ yorom ka femeuya dɛɛ su, na ba fa buwe aŋɔ i ka kaba dɛɛ su, na ba fa aforo i tii. ³ Na bu suba i dɔ suo i anzasi se i ka, "Yudafom Feme, ya yo u ansɛ." Na ba bo i nyɔɔnu. ⁴ Na Pilato akaaki afite aba Yudafom dɔ aba ase bu ka, "Am ti fɛn, m sufa i fite ba kere am wɔ, na am si ka ma ɲu má ŋgasi bo wɔ do i." ⁵ Yesu tie fiteeri ni tanlɛɛ kɔkɔrɛ yorom ni, ni i tii buwe kaba n ni, na Pilato ase bu ka, "Am niɛ, sɔnɔ n yaa." ⁶ Deke bo i tie fiteeri na Nyemɛ sayoowa dɔŋguyofom nkpienkpiɛnm ni tintinijinafom ɲuuri i sɔ ni, kpeŋga na ba tien, bu ɲa, "Am kpama i baka jaanu n su na i wu. Am kpama i." Na Pilato ase bu ka, "Ambere mmɔɔ ni am tii fa i kɔ kpama i e. Mini, ma ɲu má ŋgasi bo wɔ do i." ⁷ Na ba se i ka, "Ya la nɔanie kpamaawa be, wɔ yo daka ka i wu, dama i ɲa i ti Nyemɛ Wa a."

⁸ Pilato tiiri ka Yesu ɲa i ti Nyemɛ wa ni, na sere ati i abuka su. ⁹ Na wɔ kaaki awura gisan n nu abisa Yesu ka, "A fite ni wɔ?" Ama, Yesu abɔ má i nu. ¹⁰ Na Pilato akaaki abisa i ka, "A bɔ má m nu? A si má ka m la yiko bo m koro ma bu fa u ji, na m kaaki la yiko bo m koro ma bu kpama u baka jaanu n su?" ¹¹ Na Yesu ase i ka, "Nzɛn má Nyemɛ ama má u atin, maala má yiko bo a koro

yo m pui. Nyini ti, sɔnɔ n bo i faari m wuraari u saa nu ni, i satie yoowa tara u dεε.” ¹² I seeri sɔ ni, na Pilato akpi kabo i yo na i yaki Yesu nu ji. Ama, na Yudafɔm sutientien suse ka, “Nzen a yakiiri i nu jiiri, u ni Fεmε Siza danfoya awie lεε, dama sɔnɔ kere bo i yo i nju ka i ti fεmε, i mi ti Fεmε Siza kpɔfɔ o.”

¹³ Pilato tiiri sɔ ni, na wɔ fa Yesu afite, na wɔ tana jɔrε diibiri n su bimbindi n su. Yudafɔm anie nu bu fere i ka *Gabata*, i bu la ka, deke bo ba fa yabue ase su ayo i dɔŋgu ni. ¹⁴ Nyini cεen n tiiri bu Butara cεenkpiri n kpokpo cεen wɔ, wiesu kerefi buru ni nnyɔ saŋga a. Na Pilato ase Yudafɔm ka, “Am fεmε n yaa.” ¹⁵ Na ba kaaki atien ase ka, “Am fa i kɔ, am fa i kɔ kpama i baka jaanu n su.” Na Pilato abisa bu ka, “M fá am fεmε n kɔ kpama i baka jaanu n su?” Na Nyεmε sayoowa dɔŋguyofɔm nkpienkpienm n ase ka, “Ya la má fεmε be sin Fεmε Siza nju.” ¹⁶ Bu seeri sɔ wieeri ni, na Pilato anya afa i ama bu ka bu kɔ kpama i baka jaanu n su.

Kabo bu kpamaari Yesu baka jaanu n su ni

Na ba de Yesu akɔ. ¹⁷ Na yiri ni i tii asɔ i baka jaanu n akɔ awɔrε n bo bu fere i ka Tereawa Woobiri ni, Yudafɔm anie nu bu fere dɔ ka *Gologota*. ¹⁸ Na ba kpama i baka jaanu n su dɔ, na ba kaaki akpama minε nnyɔ nbem adodo i, bu kpamaari kun i saa fɔmbɔrɔ su, na ba kpama kun i saa bie su, na Yesu awo bu afien. ¹⁹ Na Pilato akεrε kεrεewa be amata i tii su baka jaanu n su. Kεrεewa n la ka, “Yesu Nazaretifɔ n bo i ti Yudafɔm Fεmε n lεε.” ²⁰ Bu kεrεeri nyini

kereewa n Yudafom, ni Romafom, ni Girikifom dεs aniem kere nu wɔ, na Yudafom dɔŋgu aŋu i, na ba kan i, dama deke bo bu kpamaari i n waari má ni miekunnu. ²¹ Na Nyemē sayoowa dɔŋguyofom nkpienkpienm n akete ase Pilato ka, “Má a kere ka, ‘Yudafom Feme n lεs,’ ama, kere ka, ‘Ahin sɔnɔ ḥa, “Mini ti Yudafom Feme n a.”’” ²² Na Pilato ase bu ka, “Bo ma kere i ni, nyini lεs wɔ.”

²³ Sojam n kpamaari i baka jaanu n su wieeri ni, na ba kpaaki i neŋge wuraawam nu busunna, na bu kere afa kun kun, na wɔ ka i tanlεs yorom bo i wo i bu na i wura be gɔ su ni, i la má gise kpaabiri, ama, ba wu i kere aŋgoro kɔ jura asiengu wɔ. ²⁴ Na ba se ka, “Má am ma ya sɔnɔn i nu, ama, am ma ya tu mbaa na ya si bo i dí i.” Bu yoori sɔ adena Nyemē Jɔre Kadasi n yo yiiwa, bo ba kere i ka,

“Ba kpaaki m neŋge wuraawam nu,
na ba tu mbaa m tanlεs n bo i wo m bu n
busu ni.”

Nyini ti ye sojam yoori sɔ n a.

²⁵ Na Yesu ni, ni Yesu ni niemabara, ni Kolopasi yi Mariya, fa kɔ tuuri Mariya n bo i fite Magadala n jina dodo deke bo bu kpamaari Yesu ni. ²⁶ Yesu niε ḥuuri i ni ni, ni i susufɔ n bo i koro i agaya n ka bu jina dodo i ni, na wɔ se i ni n ka, “M ni, niε fɛn, u wa la ahin.” ²⁷ Na wɔ se i susufɔ n gusu ka, “Niε fɛn, u gusu ni lεs.” Nyini cεen n kere na Yesu susufɔ n afa Yesu ni, na wɔ kɔ awo i dɔ.

Kabo Yesu wuuri ni

²⁸ Nyini sin na Yesu asi nu ka wɔ yo i juma kere awie, na wɔ se ka, “Nzuehɔe ti m wɔ.” I

seeri sɔ ni, adena Nyemē nɔanis n yo yiiwa. ²⁹ Nyini saŋga dundu be taka bɛrɛ, wɔ yi ni nzan gagaraki, na ba fa mɛnɛ afa awɔ baka su afa abo nu alaandi atɔ i nɔɔ. ³⁰ Yesu de nu wieeri ni, na wɔ se ka, "Wɔ wie." Na wɔ biri i tii, na wɔ yo Nyemē dɛɛ.

Kabo bu wɔɔri Yesu kpiɛ i nvin nu ni

³¹ Nyini cɛen n ti Numiyi cɛen n kpokpo cɛen n ti, ba koro má ka minem bo ba kpama bu baka jaanu n su n ka sense su bu Numiyi cɛen ni, dama Numiyi cɛen n bo i suba n ti cɛenkpiri bambaka bu dɔɔ. Nyini dɛɛ ti, ye bu sereeri Pilato ka i ma bu kɔ bubu bo ba kpama bu baka jaanu n su jaam n a, na bu yi bu kɔ se bu. ³² Nyini ti, na sojam n akɔ abubu sɔnɔ n kun jaam, ni nyingga n gusu dɛɛ, bɛrɛ n bo bu kpamaari bu dodoori Yesu ni. ³³ Ama, saŋga bo bu ba kpuraari Yesu ni, bu ɲuuri ka yiri awu, nyini dɛɛ ti, ba bubu má i jaam. ³⁴ Ama, na sojam kun afa kpiɛ awɔ Yesu nvin nu, kpenga na nzue ni mbunja suson̄gi fite. ³⁵ Sɔnɔ n bo i nyumbaa ɲuuri i ni, yiri di i daani a, adena am yo yarada. I jɔre n ti nahɔre wɔ, na kabo i di daani n gusu ti nahɔre wɔ. ³⁶ Ahin n kere yoori, adena kabo ba kere i Nyemē Jɔre Kadasi n nu n yo yiiwa. Ba kere ka, "I buwe kun n kpein mmɔɔ bu má." ³⁷ Ye ba kaaki akere ka, "Minem bá nie yiri n bo ba wɔ i kpiɛ n wɔ."

Kabo bu seeri Yesu ni

³⁸ Nyini dɛɛ sin, na sɔnɔ be bo bu fere i ka Yosefu n asere Pilato atin na i yi Yesu ɲunie n kɔ se i. Na Pilato ama i atin, na wɔ kɔ ayi i ɲunie n

baka jaanu n su akɔ. Yiri Yosefu fite miɛ kpiri n bo bu fere i ka Aramatiya n su wɔ, i yo tiiri Yesu susufɔm kun wɔ, ama, i soroori Yudafɔm ahore ti, wɔ yi má i ɲu fofoe nu. ³⁹ Na Nikodemo bo i yo baari Yesu dɔ kɔŋguɛ be n gusu aba, i bita ɲguin nvavani ni tulaaleɛ san̄gaawa, i nɔnɔɔri ju pobu aburana. ⁴⁰ Na ba fa Yesu ɲuniɛ ni, na ba yo i kabo Yudafɔm yo bu fuin na bu se i ni, bu faari tulaaleɛ n ɡɔɔri i ɲu wɔ, na ba nya afa nzee apɔɔndi i. ⁴¹ Deke bo bu kpamaari Yesu ni, baka fie be wo dɔ. Nyini baka fie n nu yabue buɛ bo ba lokoti i ayo i faŋkunma wo dɔ, bo bu nya se má fuin nu ni. ⁴² Nyini cɛɛn n ti Ɲumiyi cɛɛn n kpokpo n dɛɛ ti, na bekun, faŋkunma n waari má ni bɛrɛ ni, ye bu faari i kɔ seeri nu n a.

20

Kabo Yesu teŋgeeri i yiwee n nu ni

¹ Yudafɔm bakue n bumboori, mɔnɛ cɛɛn ɲgarama fuun, nyini san̄ga dika toko ti liim, na Mariya n bo i fite Magadala n akɔ yabue buɛ faŋkunma n su. I kɔ juuri ni, i ɲuuri ka ba yi yabue bambaka n bo bu fa tɔɔri faŋkunma n anɔ ni. ² Na wɔ ɲmati akɔ Simon Petoro ni Yesu susufɔ n bo i koro i agaya n dɔ, na wɔ se bu ka, “Ba yi Mibie n faŋkunma n nu, ya si má deke bo ba fa i akɔ ase.” ³ Na Petoro ni i lamɔkɔ n ayasu ka bu kɔ faŋkunma n su. ⁴ Bu minɛ nnyo ni suŋmati kɔ a, ama, na kun n aŋmati asin Petoro ɲu adu mɔ aju faŋkunma n su. ⁵ Na wɔ kasi anie faŋkunma n nu, aju ka nzee n da, ama, wɔ wura má faŋkunma n nu. ⁶ Ama, na Simon Petoro yiri

aka sin aba aju, na wɔ wura faŋkunma n nu, aŋu ka nzee n da,⁷ na wɔ ŋu ka tani n bo bu fa ciinri Yesu tii ka kaba n gusu bubu nu da i ŋgumi.⁸ Nyini saŋga na yiri n bo i du mɔ juuri faŋkunma n su n awura nu, i ŋuuri i ni, na wɔ yo yarada kabu Yesu yo seeri bu ni.⁹ Ama, ba nya asi má Nyemē Jore Kadasi n bo i ḥa Yesu téŋge i yiwee n nu n bu.¹⁰ Na ba kaaki akɔ awuru.

Kabo Yesu yiiri i ŋu kereeri Mariya n bo i fite Magadala ni

¹¹ Ama, na Mariya aka ajina faŋkunma n su, na i susun. I wo sun su ni, na wɔ kasi anie faŋkunma n nu.¹² Na wɔ ŋu merekem nnyɔ ka bu wura tanlɛɛ fofoe tana deke bo bu faari Yesu ŋuniɛ n daari ni, kun tana deke bo bu faari i tii woɔri ni, na nyingga gusu tana deke bo bu faari i jaa woɔri ni.¹³ Na ba bisa i ka, “Bara, nzu ti ye a sun a?” Na wɔ se bu ka, “Ba yi m Mibie n wɔ, ye m si má deke bo ba fa i ase.”¹⁴ I seeri so ni, na wɔ kaaki anie i sin. I ŋuuri ka Yesu jina, ama, wɔ si má ka Yesu lεε.¹⁵ Na Yesu abisa i ka, “Bara, nzu ti ye a sun a? A koro ŋma a?” Mariya ŋuuri i so ni, i sunsun ka fie n niɛfɔ a. Na wɔ se i ka, “M jakpien, nzen wɔrɔ ayi i akɔ ase deke be a, kere m na m kɔ fa i.”¹⁶ Na Yesu afere i ka, “Mariya.” Na wɔ kaaki anie Yesu dɔ, na wɔ se i ka, “Raboni.” Yudafɔm dɛɛ anie n nu, i bu la ka, ya Kerefɔ.¹⁷ Na Yesu ase i ka, “Má a fa u saa kan m, dama ma nya akɔ má m Si dɔ, ama, kɔ na a kɔ se m ninbaam n ka, ‘M sukɔ m Si bo i ti am Si ni, ni m Nyemē bo i ti amberɛ mmɔɔ Nyemē n dɔ.’”¹⁸ Na Mariya n bo i fite Magadala n akɔ

ase bu ka, "Ma ịju Mibie ni." Na wɔ se bu jore n kere bo Yesu akan akere i ni.

Kabo Yesu yiiri i ịju kereeri i susufom ni

¹⁹ Na bakue n bumboori, mone ceeen n naasɔ saŋga, na Yesu susufom woori sɔɔ be nu, na ba tu anɔn ago bu ịju, dama bu soroori Yudafɔ nkpien-kpienm wɔ. Na Yesu aba ajina bu afien ase bu ka, "Am ma am ahore da." ²⁰ I seeri sɔ wieeri ni, na wɔ fa i saam deke bo bu boori i bulaaari ni, ni i nvin deke bo bu wɔɔri i kpie n akere bu. I susufom ịjuuri i sɔ ni, na bu ahore ajo. ²¹ Na wɔ kaaki ase bu ka, "Am ma am ahore da, kabo m Si sunmaari m ni, sɔ ye mini gusu susunma am a." ²² I seeri sɔ wieeri ni, na wɔ yi i ịnumi ago bu ịju, na wɔ se bu ka, "Am de Nyemɛ Awiewie Casi ni. ²³ Sɔnɔ kere bo am faari i satie ceeri i, Nyemɛ fá i satie ce i. Ama, sɔnɔ kere bo am fa má i satie ce má i, Nyemɛ fá má i satie ce má i."

Kabo Yesu yiiri i ịju kereeri Tomasi ni

²⁴ Saŋga bo Yesu yiiri i ịju kereeri i susufom buru ni nnyom ni, bu nu kun awo má bu nu. Yiri la Tomasi bo bu fere i ka Ndaa ni. ²⁵ I ba baari ni, na ba se i ka, "Ya ịju Mibie ni." Na wɔ se bu ka, "Má ka ma ịju i saa kunma n bo bu kpamaari i ni, na m fa m saa maraka wura nu, na m fa m saa wura i nvin nu deke bo bu wɔɔri i kpie ni, m yó má yarada fieo."

²⁶ Na i lemɔcues ceeen, na ba wo sɔɔ n nu bekun. Nyini ceeen ni, Tomasi gusu woori bu nu, na ba yandi atu anɔ ni. Na Yesu aba ajina bu nu, na wɔ se bu ka, "Am ma am ahore da." ²⁷ Na wɔ se Tomasi ka, "Fa u saa maraka ba wura m saa

kunma n nu, na a fa u saa ba wura m nvin kunma n nu. Na a yaki sika na a yo yarada.”

²⁸ Na Tomasi ase i ka, “Wɔrɔ ti m Mibie, ni m Nyemē a.” ²⁹ Na Yesu ase i ka, “Bo a ɲu m ti ye a yo yarada? Terefie wo bu dɔ, bo bu nya ɲu má m na bu yo yarada ni.”

Deke bo i ti na bu kereeri ahin kadasi n ni

³⁰ Yesu yo yoori alekutura sam beberebe na i susufɔm n aju i, ama, ba kere má i kere awura má ahin kadasi n nu. ³¹ Ama, ba kere ahimni, adena am yo yarada ka Yesu Nyemē Wa ni ti Kristo n a, Tiidefɔ n bo Nyemē ase ka i súnma i ni, na am yarada ni ma am nya ɲgɔɔ i dɛɛ duma n nu.

21

Kabo Yesu yiiri i ɲu kereeri i susufɔm n bekun ni

¹ Nyini sin, na Yesu ayi i ɲu akere i susufɔm n bekun kunma kpiri n bo bu fere i ka Tiberiya n nɔɔ su. Kabo i faari i ɲu kereeri bu n la ka, ² i susufɔ nbem atien bu nɔɔ, bère la Simon Petoro, ni Tomasi n bo bu fere i ka Ndāa ni, ni Natanieli n bo i fite Kana bo i wo Galili asiɛn n su ni, ni Zebèdi nbaa nnyɔm ni, ni i susufɔ nnyɔ nbem. ³ Na Simon Petoro ase bu ka, “M sukɔ jombaa tara lεε.” Na ba se i ka, “Yεrε mmɔɔ sú u su kɔ o.” Na ba wura lee n nu akɔ, bu woori nzue n nu haari ale kɔ sucin, ba nya koro tara má pui.

⁴ Saŋga bo ale ba ciinri wein ni, na Yesu aba ajina kunma n nɔɔ su, ama, i susufɔm n asi má ka yiri lεε. ⁵ Na wɔ bisa bu ka, “M nbaam, am anya má jombaa, má sɔ?” Na ba se i ka, “Ai, ya nya

má be.” ⁶ Na wɔ se bu ka, “Am sandi am diendie n lee n fomborɔ su dɛɛ bue ni, am nyá be.” Bu sandiiri ni, na ba tara jombaa beberebe, haari ba koro ama má diendie n su. ⁷ Na Yesu susufɔ n bo i koro i agaya n ase Petoro ka, “Ya Mibie lɛɛ.” Deke bo Petoro tiiri ka, bu Mibie lɛɛ ni, nyini sanja i jina i ɲunie ɲgbɛɛn wɔ. Na wɔ yo ndende afa i tanlɛɛ abo i wi nu, na wɔ ti ato nzue n nu. ⁸ Ama, na i beŋgu susufɔm n bo bu wo lee n nu ni, sucin diendie n bo wɔ yi ni jombaa ni, na bu fa ba kunma n nɔɔ su ni. Deke bo bu wo n ni kunma n nɔɔ su n waari má, i tiiri ajaari natiiwa yaa kun wɔ.

⁹ Bu cin kɔ juuri kunma n nɔɔ su ni, na bu fiteeri lee n nu ni, bu ɲuuri ka sinmɔne da, jombaa nana su, kpɔnɔ da bɛrɛ. ¹⁰ Na Yesu ase bu ka, “Am fa jombaa n bo am atara bu kisa n be bra.” ¹¹ Na Simon Petoro awura lee n nu, na wɔ cin diendie n bo wɔ yi ni jombaa ɲgbingbirи n aba ahɛmɛ. Jombaa n kɛrɛ kɔ yasuuri yaa ni aburunu ni nsan a, ama, haari ni nyini jombaa beberebe n kɛrɛ, diendie n ati má. ¹² Na Yesu ase i susufɔm n ka, “Am ba yo daraka.” Bu be abo má su, na i bisa i ka, “Wɔrɔ ɲma?” dama bu kɛrɛ si ka bu Mibie n a. ¹³ Na Yesu aba afa kpɔnɔ n ama bu, na wɔ fa jombaa n gusu abuka bu su. ¹⁴ Ahin yoori kpe nsan su, bo i yiiri i ɲu kereeri i susufɔm n a, sanja bo i teŋgeeri i yiwee n nu ni.

Kabo Yesu ni Petoro boori anzama ni

¹⁵ Bu yoori daraka n wieeri ni, na Yesu abisa Simon Petoro ka, “Yohane wa Simon, a koro m tara kabo nyiŋgam ni koro m ni?” Na wɔ se i

ka, “Ἐεν, μ Mibie, ωρο mmco si ka m koro u.” Na Yesu ase i ka, “Νιε m nbombaam dika.” ¹⁶ Na wo kaaki abisa i kpe nnyo su ka, “Yohane wa Simon, a koro m?” Na Petoro ase i ka, “Ἐεν, μ Mibie, ωρο mmco si ka m koro u.” Na Yesu ase i ka, “Νιε m nbœem dika.” ¹⁷ Na wo kaaki abisa i kpe nsan su ka, “Yohane wa Simon, a koro m?” Na Petoro ahore asaaki kabو wo bisa i kpe nsan su kere ka, i koro i ni? Na Petoro ase i ka, “M Mibie, ωρο si deke n kere a, a si ka m koro u.” Na Yesu ase i ka, “Νιε m nbœem dika.” ¹⁸ Nahore ye m suse u n a, ka sanja bo a yo ti gbefene ni, ωρο mmco ni u tii bo u wi nu kujara ko deke kere bo a koro a, ama, a ba yoori kpien, a yé u saa su angoro wo, na be bó u kujara na i fá u ko deke bo a koro má ni.” ¹⁹ I seeri so n na i kere kabо Petoro bá wu barasu, na minem ηú kabо Nyeme jirima woowa n ti barasu. Nyini sin na wo se Petoro ka, “Su m su.”

Yesu ni i susufɔ n bo i koroori i agaya n jore

²⁰ Na Petoro akaaki anie anju ka bere susufɔm nu kun bo Yesu koro i agaya n su bu su. Yiri la bo bu yo sudi diire na i tana mataari Yesu na i bisaari i ka, “M Mibie, ηma tó u n a?” ²¹ Petoro ηuuri ka i su bu su so ni, na wo bisa Yesu ka, “M Mibie, ye ahin n gusu di?” ²² Na Yesu ase i ka, “Nzen m koro ka i wo bere haari sanja bo m bá kaaki ba, i nya u se? Wɔrɔ su m su.” ²³ I seeri so n na labari n abara aye i susufɔm dɔ, ka i nyini susufɔ ni wú má. Yesu ase má ka i wú má, ama, i ηja, “Nzen m koro ka i wo bere haari sanja bo m bá kaaki ba, i nya u se?”

24 Nyini Yesu susufɔ ni diiri ahin jɔrɛm kere daani a, yiri kaaki kereeri ahin jɔrɛm kere a, na ya si ka i daani diiwa n ti nahɔrɛ n a. **25** Yesu yo yoori sam dɔŋgu, bo má bu ɳa bu kere i kere, ma de má ka bu nyá fofoe durunya n nu, bo bu fá nyini kadasim n kere fa se.

**Nyεmε Jore Kadasi
The New Testament in Anufo (Chokosi)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Anufo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
fe36d0e6-2a60-5e15-8d1c-8bf275389598